

Ilinniartitsisoq

IMAK - Grønlands Lærerforening

Oktober '11

- 3 Pissutsit 11-it atuartut ilikkarniarnerannut siuarsaasut
- 4 11 forhold fremmer skoleelevers indlæring
- 8 En skoleleder med kant
- 10 Atuarfiup pisortaa uteriitsoq
- 12 Elever med særlige behov svigtes
- 13 Atuartut immikkut pisariaqartitsisut sumiginnarneqarput
- 14 Manglende forældreansvar og konsekvens præger skolen
- 16 Akisussaaffeqannginneq kinguneqartitsisannginerlu nakkarsaataavoq
- 20 Ilulissat - Fredericia - Ilulissat
- 22 Bygdeforældres flytning – en pengesluger
- 24 Angajoqqaat nuuttarnissaat – aningaasartornassaqaq
- 26 Kaassassuk binder forældre, børn og lærere sammen
- 28 Angajoqqaat, meeqqat ilinniartitsisullu kattuppai
- 30 Arbejdsglæden er der – altid
Sulerusussuseq – tassaniittuarpoq
- 32 Atuakkat ilinniutit atuakkallu attartorneqarsinnaasut tamaasa atuagaasivimmioralugit
- 36 Alle lærerbøger og et helt bibliotek i tasken
- 38 Siden sidst
- 39 Kingullermiit

Ilinniartitsisoq

Udgivet af IMAK

Ansvarshavende redaktør:
Sivso Dorph

Redaktion:
ilinniartitsisoq@greenet.gl

Justus Kaspersen – Ilulissat
namibia@greenet.gl
Tlf. 542263

Jan Ellesgaard – Qeqertarsuaq
jan@ellesgaard.dk
Tlf. 92 10 10 Mobil: 22 77 14

Layout og foto:
Jan Ellesgaard

Oplag:
1.250 stk.

Tryk:
TOPTRYK, Gråsten

Deadline næste nummer:
20.oktober

IMAK

Noorlernut 23
Postboks 867
3900 Nuuk
Tlf. 32 25 50
Fax 32 50 61
Email: imak@imak.gl

Siulittarsoq/Formand

Sivso Dorph
Noorlernut 23
Postboks 867
3900 Nuuk
Arb. 32 25 50
Mobil 54 33 39
Pri. tlf. 31 10 29
Email: sdo@imak.gl

Pissutsit 11-it atuartut ilikkarniarnernannut siuarsaasut

Ilisimatuut misissuisimapput paasinarlugu atuartut pitsaanerpaamik qaqugukkut ilikkagaqarluarsinnaasarnersut paasinarlugu.

Ilisimatuut pineqartut tassaapput professor Sven Erik Nodenbo, Danish Clearinghouse for Educational Research, DPU, Aarhus University, lektor Michael Søgaard Larsen Danish Clearinghouse for Educational Research, DPU, Aarhus University, professor Eyvind Elstad, University of Oslo, Norway, professor Trond Ejly Hauge, University of Oslo, Norway, professor Anders Holm, University of Copenhagen, professor Per Fibæk laursen, Aarhus University, Denmark, Professor Jaap Scheerens, University of Twente Netherlands og professor Michael Uljens, Aabo Akademi University, Finland.

“Misissuinerup uuma qulaajarpaa atuartut naammassisaqartarnerannut suut pingaaruteqartuunersut. Ilisimatusarnermi pissutsit 22-t misissuiffiqineqarsimapput, misissuinermilu matumani takutinneqarpoq pissutsit 11-t suut pingaaruteqartuunersut. Taamaattumik misissuineq manna atuarfinnut ingerlatsivinnut, atuarfiit pisortaannut ilinniartitsisunullu patajaatsumik pitsaasumillu tunngavissiipput atuarfinni atuartut angusaasa pitsaanerulersinnissaanut aqqissuussamik pilersaarusiornissamut” taamatut oqarpoq professor Sven Erik Nordenbo, Dansk Clearinghousemi pisortaq ilinniartitaanermut ilisimatusarfimmeersoq misissuinermilu matumani pisortaaasoq.

Inassuteqaatinik eqikkaaneq. Atuartut uku atugassarisuutillugit ilikkarluarnerusarput. Pissutsit 11-t:

1. Atuarfiup pisortaa tiguartisimasooq. Ilinniartitsisunit saaffiqineqartuarsinnaasoq, ilinniartitsisut piginnaasaannik siuarsaasoq. Pisortaq atorfinitsisinermi soraarsitsinermilu sunniuteqartoq. Pisortap atuartut, ilinniartitsisut angajoqqaallu

atuarfik pillugu aalajangigassanut annertusiartortumik akisussaagataatippagit, atuartut ilikkagaqarnerusarput.

2. Pamersaanikkut aqutsineq. Pisortap atuartitsissutini atuartitsinermilu piginnaasai. Pisortaq ilinniartitsisunut siunnersuillunilu pegataatitsisoq, tapersersuisorlu kiisalu naligiissitsisoq naalagaaniartuunani killilersuisuunanilu. Kiisalu pisortaq atuartitsinermi atugassanik eqqortunik atuinisamut ikiuuttoq kiisalu atuartitsissutissat imarisassaannik siunnersuisooq.

3. Atuartup ilikkagaqarnissaminut periarfissaa aalajangerneqartarpoq ilinniartitsisup atuartitsinermini aqqissuussinerminut piginnaasaanik uuttorneqarsinnaalluni ullormut tulluuttumut sapaatip akunneranullu tulluuttumut pilersaarusiornermini procentinngorlugu piffissamik atuinersimaneranut kiisalu ilinniartitsisup pilersaarusiaminut eqquutsitsisinnaanernut.

4. Atuartup ulluinnarni atugai aqqissuullugaassapput toqqissisimanarlutillu. Illutatigut atugaritinneqartut ingerlaannaq ilisarineqarsinnaassapput takujuminarlutillu atuartullu nikissinnaanissaannut periarfissiillutik kiisalu allanik katerisimaaqateqarnissaannut periarfissiisut. Atuortoq toqqissisimatinnagu ilikkarniarnera ajornarsiartuinnassaaq.

5. Ilikkagaqarluarnissamut avatangissiliilluarneq. Ilinniartitsisoq atuartunut tiguaaniartuatuuppat qulakkeerlugulu ukkissisinnaanerat kiisalu timitamikkut najuunnerat, taava atuartut ilikkagaqarluarnerusarput.

6. Atuarfik ilinniartitsisooqatigiit akunneranni pitsaasunik attaveqalersisoq kiisalu ilinniartitsisut atuartullu akornanni taamatuttaaq pilersitsisoq. Pisortat, ilinniartitsisut atuartullu inuttut atuarfimmuut attaveqartut – “uanga atuarfiga”. Ilinniartitsisut atuartullu akornanni tapersersooqatigi-

ittoqassaaq ataqpeqatigiittoqarlunilu kiisalu ilinniartitsisup atuartullu akornanni silaannaq kissalaartuussalluni. Ilinniartitsisoq ikiorneqarsinnaassaaq, siunnersorneqarluni qiimmassarneqarlunilu kiisalu misigisimallugu suleqatiminit akuersaarneqarluni.

7. Ilinniartitsisup suliani pillugit naleqartitai, tassaapput: suliamut soqutiginninneq, suliami ineriartorneq kiisalu pamersaanermi pilersaarutit misiliutillu nutaat. Ilinniartitsisut atuarfimmi pisunut peqataanissaminnut pingaartissippat, atuarfimmu piginneqataasut misigisimapput, suliammut atuartullu tunniussippat. Atuartut misigisimasapput pitsaasumik suliaqarsimallutik.

8. Ilinniartitsisup atuartitsinissaminik pilersaarusiornera atuartitseriaatsinillu atuinera. Ilinniartitsisoq pingaarnepaatut inissisimavoq, atuartut ilikkagaqarnissaat pineqartillugu. Ilinniartitsisut pingaarnertut pingasunik piginnaaneqassapput, tassaasunik attaveqatigiinnissamut piginnaasaqarneq, malittarisassanik aqutsinissamut piginnaasaqarneq kiisalu atuartitseriutsinik piginnaasaqarneq.

9. Ilinniartitsisut iluarisimaarinnippata, ilinniartitsisoqatigiit akornanni taarsaannikinneruppat, ilinniartitsisut ilinniarluarsimaneruppat, ilinniartitsisut suleqatigiikkaanut akuuneruppat atuartut pitsaannerusunik ilikkagaqartarput.

10. Atuaqatigiinni atuartut ilaat ilinniarluarsimasunik isertitakkaanillu ilaqarpata, tamanna atuaqatigiit pitsaannerusunik suliaqarnissaanut sunniuteqartarpoq.

11. Sumiluunniit angajoqqaanut suleqatigiiffiulluarmut, atuartut pitsaannerusunik angusaqartarput, suleqatigiinnerlu atuarfimmu pisuussutinngortarpoq, atuarfimmu angajoqqaanut suleqatigiiffiunnginnerusunut sanilliullugu.

Qulaani pissutsit 11-t annikitsunnguamik naalisagaapput tamakkiisullu nittartakkatsinni takuneqarsinnaallutik. Taamatut saqqummiunnerannut tunngavigaara nunatsinni atuarfitta siuarsarniarnerani tapertatut eqqarsaatissatullu ilanngunneqarsinnaammata.

Sivso Dorph

11 forhold fremmer skoleelevers indlæring

En forskergruppe har lavet en undersøgelse om, hvor betingelserne for den bedste indlæring for eleverne er.

Denne forskergruppe består af professor Sven Erik Nodenbo, Danish Clearinghouse for Educational Research, DPU, Aarhus University, lektor Michael Søgaard Larsen Danish Clearinghouse for Educational Research, DPU, Aarhus University, professor Eyvind Elstad, University of Oslo, Norway, professor Trond Ejly Hauge, University of Oslo, Norway, professor Anders Holm, University of Copenhagen, professor Per Fibæk laursen, Aarhus University, Denmark, Professor Jaap Scheerens, University of Twente Netherlands og professor Michael Uljens, Aabo Akademi University, Finland.

"Denne undersøgelse har kortlagt de forhold, der har betydning for elevernes præstationer. Forskningen har i alt set på 22 forhold og man har i denne undersøgelse påvist, at 11 forhold er af betydning. Derfor danner undersøgelsen et godt og solidt grundlag for skoleforvaltninger, skoleledere og for lærere for at lægge en strategi for systematisk at forbedre elevpræstationer ude i skolerne" siger professor Sven Erik Nordenbo, der er direktør i

Dansk Clearingshouse for uddannelsesforskning og leder af undersøgelsen.

Resume af de 11 forhold. Eleverne lærer mere under disse forudsætninger. De 11 forhold er:

1. Engageret skoleleder. Der er tilgængelig for lærerne, der udvikler lærerstaben fagligt. Lederen der har indflydelse på ansættelse og fyring af ansatte. Jo mere en leder der lader elever, lærere og forældre deltage i beslutninger om skolen, des bedre lærer eleverne.
2. Pædagogisk ledelse. Lederens færdighed i fag og undervisning. Lederen der kan vejlede og involvere sine lærere, der er understøttende og lighedsorienteret og ikke dirigerende og restriktiv. Desuden kan lederen hjælpe til med at fremskaffe det rigtige læremateriale og rådgive om undervisningsindhold.
3. Elevens mulighed for at lære afhænger af lærerens evne til at organisere undervisningen målt ved den procentdel af lærerens arbejdstid, der anvendes på at planlægge næste dags undervisning og næste uges undervisning og lærerens evne til at holde planen.

4. Elevens dagligdag skal være velorganiseret og tryk. De fysiske rammer overskuelige og i orden og tillade eleverne at bevæge sig og give den mulighed for socialt samvær. Hvis eleven er utryk des ringere indlæring.

5. Et godt læringsklima. Jo mere læreren er optaget af at engagere eleverne og sikre sig deres opmærksomhed og fysiske tilstedeværelse, des bedre lærer eleverne.

6. En skolekultur, der fremmer gode relationer mellem lærere indbyrdes og mellem lærere og elever. Ledere, lærere og elever skal have et personligt forhold til skolen – "min skole". Der skal være en understøttende og gensidig respekt mellem lærerstaben og eleverne og en varm relation mellem lærer og elev. Lærerne kan få hjælp, råd og opmuntring og oplever at blive accepteret af deres kolleger.

7. Lærernes professionelle værdier er: En interesse i arbejdet, i deres professionelle udvikling og i nye pædagogiske planer og forsøg. Lærerne sætter pris på at deltage i skolens aktiviteter, de føler ejerskab for skolen, og at der ydes en arbejdsindsats af dem og af eleverne. Eleverne skal føle at de har gjort et godt stykke arbejde.

8. Lærers tilrettelæggelse af undervisning og brug af undervisningsmetoder. Læreren er den vigtigste faktor, når det drejer sig om elevers læring. Lærerne skal have tre hovedkompetencer, nemlig relationskompetence, reguleringskompetence og didaktisk kompetence.

9. Jo mere lærerne er tilfredse, jo mindre udskiftning i lærerkorpset, jo mere uddannelse lærerne har, jo mere lærerne indgår i arbejdsgrupper og teams des bedre lærer eleverne.

10. Hvis en del elever i klassen har forældre med både højere uddannelse og indtægter, har det en positiv effekt på hele klassens præstation.

11. Alle steder, hvor der er et klart og utvetydigt forældresamarbejde, klarer eleverne sig bedre og samarbejdet bliver et aktiv for skolen sammenlignet med skoler, hvor der er mindre forældresamarbejde.

Ovenstående 11 forhold er forkortet ganske lidt, den uforkortede udgave vil kunne ses på vores hjemmeside. Baggrunden for at jeg kommer med dette indlæg er, at disse antagelser vil kunne være med til at understøtte og give ideer til videreudvikling af vores folkeskole i Grønland.

Sivso Dorph

Omdrejningspunktet ligger hos skolelederen

Et meget stort ansvar for kvaliteten af folkeskolen hviler på den professionelle skoleleder, der samarbejder med også den professionelle skolelærer, der har en løbende efteruddannelse.

I sidste ende er det skolelederen, der sidder med hele ansvaret for lærernes arbejde med elevernes tilfredsstillende indlæring og dannelse, der helst skal resultere i en vellykket uddannelse.

Det er blandt andet på det grundlag, at repræsentantskabet satte fokus på skolelederens dominerende rolle i denne proces, der skal resultere i udviklingen af den grønlandske folkeskole, der i disse år står i en strid modvind fra meningsdannerne i samfundet.

Formanden for Imak, Sivso Dorph gjorde opmærksom på skolelederne som den vigtigste brik i arbejdet med at løfte folkeskolens kvalitet.

“Der skal sættes på den gode skoleleder. Skolelederen er centralt placeret i enhver skoles udvikling. Det er ud fra skolelederens væremåde og handlinger, lærerne udfører deres virksomhed. Skolelederen skal påtage sig leder-skabet på skolen i samspil med sine lærere. Lærerne må føle, at de til enhver tid kan henvende sig og sparre med skoleledelsen om skolens pædagogik og dannelsesprocesser”, sagde han blandt andet.

Således har lærernes organisation været med til at arrangere to kurser for skolelederne sammen med kommunernes landsforening, Kanukoka i 2009/10. I formand-

ens skriftlige beretning står der, at kurserne blev afviklet i en utroligt berigende, konstruktiv og fokuseret atmosfære.

Pædagogisk leder

De to organisationer har tilrettelagt et kursus i maj i år. Men det blev forhindret af de langstrakte overenskomstforhandlinger. Det er meningen, at de nyansatte ledere skal have tilbuddet, når parterne engang er blevet enige om lærernes løn- og ansættelsesforhold.

Kurserne blev delt op i tre moduler. Den første handlede om ledelsens bastante opgaver, som love, overenskomster og lønberegning m.v. Modul to gik på personalemæssige af ledelsesopgaven.

Den nok mest interessante var den pædagogiske del. Det er ledelsen, altså lederen som læringsleder er ansvarlig overfor udviklingen af det pædagogiske arbejde og ikke mindst udviklingen af medarbejdernes kompetencer.

Det var et vigtigt emne under repræsentantskabsmødet, hvor det blandt andet kom frem, at nogle lærere havde en fornemmelse af, at netop kursusønskerne tit ikke kom videre fra skoleledernes skriveborde end til den nederste skuffe i arkivskabet.

Men hvad er den gode skoleleder. Ilinniartitsisoq har valgt at interviewe skoleleder Lars Peter Sterling fra Kulusumi Alivarp, der fodrer de elektroniske medier og aviserne med gode nyheder fra skolen.

Elna Egede, journalist

Atuarfiup pisortaa qitiuvoq

Ilinniartitsisumik pikkorissumik pikkorissartuatumillu suleqateqarsinnaasoq atuarfiup pisortaa aqutsillaqqissoq atuarfiup pitsaassusaanut annertuumik akisussaaffeqarpoq.

Atuartut ilikkagassaat ileqqorissumillu perornissaannut ilinniartitsisup suliai ilinniarnermik malitseqartariaqartut pillugit atuarfiup pisortaa annertuumik akisussaaffeqarpoq.

Tamanna tunngavigalugu aallartitat sammivaat atuarfiup pisortaata sutigut tamatigut akisussaasutut inissisimam- era, nunatsinni atuarfeqarfik ukiuni makkunani sakkortu- umik isornartorsiorneqartoq ineriartortinniarlugu.

Imak-ip siulittaasuata Sivso Dorph-ip tikkuarpaa, atuarfeqarfiup pitsaanerulersinniarnerani atuarfiup pisortaa avaqqunneqarsinnaanngitsoq.

“Taamaattumik atuarfiup pisortaa aqutsillaqqissoq qitiul- luinnarpoq. Tassami atuarfiup pisortaata pissusaa suliaa- lu tunngavigalugit ilinniartitsisut atuartitsisarp. Atuarfiup pisortaa ilinniartitsisut suleqatigalugit aqutsisutut inis- sittariaqarpoq. Atuarfiup pædagogikkia ileqqorissumillu peroriartornissaat pillugit ilinniartitsisoq atuarfiup pisortaa- nut saaffiginnissinnaasariaqarpoq immersorneqarlunilu”, ilaatigut taama oqarpoq.

Atuarfiup pisortaanik pikkorissaanernik marlunnik ilin- niartitsisut kattuffiata kommunillu kattufiat, Kanukoka suleqatigalugu 2009/10-imilu pilersitsivoq. Siulittaasup

nalunaarusiaani allassimavoq, pikkorissarnerit nuanner- sumik, isummorsorfilluarmik kinguneqarlutussam- millu ingerlasimasut.

Pædagogikimik aqutsisoq

Kattuffiit taakku marluk majimi pikkorissaaqqinniaraluar- put. Isumaqatigiinniarnerilli talliartuinnartut tamanna akor- nuserpaat. Illuatungeriit isumaqatigiissuteqarpata, pisortat nutaat pikkorissarnissamik neqeroorfineqassapput.

Pikkorissarnerit moduleqarput pingasunik. Siulleq pis- ortap pappiliarsorluni suliassaanut attuumavoq, soorlu inatsisit, isumaqatigiissutit akissarsiat naatsorsorfissaat il.il. tunngavigalugit.

Immikkoortut aappaani pisortap sulisunik aqutsineranut tunngavoq. Pingajuallu ilinniartitsisunut soqutinarluin- narpoq, tassalu pædagogikimik tunngavigisat sulisullu piginnaanngorsarnissaat.

Aallartitat kingulleq uterfigillattaarpaat, tassalu oqaatigi- neqartarmat, pikkorssarnissamik qinnuteqaatit atuarfiup pisortaata allaffiani unittoortartut, soorlu allaffiup amusari- aanut ammarneqarneq ajortumut.

Atuarfiup pisortaa aqutsilluartoq qanoq ippa. Ilinniartitsisup apersorpaa, Kulusumi Alivarpimi pisortaq Lars Peter Sterling. Tassami taassuma atuarfiup oqaluttuanik nuannersunik tusagassiuutit immerpai.

Elna Egede, journalist

Lars-Peter Sterling fra Kulusumi Alivarpí er skoleleder for en bygdeskole, som ikke mangler uddannede lærere

Elna Egede, journalist

Det burde være utopi, at en bygdeskole i Østgrønland næsten har et hundrede procents dækning af uddannede lærere. Men ikke desto mindre er det lykkedes skolen og skoleleder Lars-Peter Sterling, at tiltrække uddannede lærere år efter år.

Sådan som den aldrende viking skuer over den danske midsommeridyl i al sin frodige pragt, som den udfolder sig under repræsentantskabets møde på Fyn, er det svært at forestille sig skolelederen i Kulusuk. Han er ikke en af de nemmeste ledertyper, som journalisten ved Iliniartitsisoq har mødt i sit næsten lige så lange liv.

Hvidskægget og ikke særligt imødekomende går den nordsjællandske stemme gennem lydtæppet af sludrende lærere på plænen foran det gamle herresæde Gl. Avernæs.

Han er tydeligvis ikke til smalltalk om ingenting. Dertil er han for utålmodig.

“Uddannede lærere kommer ikke af sig selv, men lærerdækningen skal være optimal, hvis vi skal fortsætte som prøveafholdende skole”, siger han lidt kort for hovedet efter at journalisten havde indledt sit interview med en række kommentarer af den skole, han leder.

Der går nemlig ikke en måned, hvor vi ikke hører en succeshistorie fra Kulusumi Alivapi. Sidst har eleverne modtaget samtlige præmier i konkurrencen Aalasa – Get Moving.

Orden i tingene

Men hvordan kan det være, at de uddannede lærere nærmest flokkes om den lille skole i en bygd med blot 300 indbyggere og 60 elever.

“Vi er en skole med åbne, velordnede forhold. Vi bor på en ø med en lufthavn. Det vil sige, at vi har en større kontaktflade end mange andre steder her i landet. Der kommer masser af turister, og vi har bedre mulighed for at komme til og fra, f.eks. over Island, siger Lars-Peter Sterling. Han har været i stand til at overtale uddannede lærere til at tage tre år i Kulusuk for oplevelsens skyld, som han siger. De kommer ikke af sig

selv. De skal overtales med gode argumenter. De får at vide, at skolen går ind for udvikling og har vilje og evne til at gøre det, der skal til”.

“Der bliver ikke fejlet noget under gulvtæppet. Døren er altid åben for diskussioner. Problemer er udfordringer, vi ikke løber fra”, siger han. “I virkeligheden er det såre simpelt: folk skal behandles ordentligt !”

Desuden drejer det sig om, at de boliger lærerne flytter ind er i orden. Det vil sige, at der bliver afsat midler til en løbende renovering, og at udbedringen sker på forsvarlig vis. For at sige det kort går skolelederen selv ned og besigtiger den håndværksmæssige stand, mens istandsættelsen står på. Men “systemet” mangler evne og vilje til at gøre det nødvendige ordentligt og til tiden!

De overenskomstmæssige rettigheder, som den nyansatte lærer har, bliver der også taget hånd om af skolelederen i samarbejde med kommunen.

Forældrene inddrages

Lærerne får også at vide, at det er en skole med søde elever, der kan lide at gå i skole.

“De kommer til tiden og er næsten ikke til at smide hjem. Vi kører en restriktiv linje. Vi tolerer ikke mobiltelefoner, mobning eller hærværk. Vi har et godt skole / hjem samarbejde. Forældre er også mennesker, der skal behandles ordentligt. Men de skal også vide, at de har nogle forpligtelser. Forældrene har et ansvar, som de skal leve op til. Forældrene kommer, når vi beder om det. Til møder er der 100 procent fremmøde. Hvis man er forhindret, ringer man, ligesom det også meddeles, når et barn er sygt og ikke kan komme i skole”.

Lars-Peter Sterling siger også, at hvis der undtagelsesvist er problemer med en elev, bliver forældrene straks indkaldt og problemerne bliver taget op uden omsvøb.

Selvfølgelig har Kulusuk de samme sociale problemer som i andre regioner af landet, som kan få fatale konsekvenser for børnene. Der har for

eksempel været selvmord blandt de voksne og de store børn, men det er ved at være længe siden.

“Vi kan hindre nogen af dem blandt de store børn, fordi symptomerne viser sig. Vi taler med dem, når vi erkender symptomerne, hvor vi så taler det igennem med vedkommende. De store børn har også forhindret selvmord, der er på vej, ved at de fortæller det til os. I øvrigt har vi oparbejdet et forbilledligt samarbejde med socialforvaltningen”, siger skolelederen.

I det hele taget er der ikke noget, der bliver fejlet under gulvtæppet, fordi det er bekvemt. Når det drejer sig om mistanke om seksuel misbrug bliver det indberettet til de sociale myndigheder. Hvis der ikke bliver gjort noget ved sagen, følger skolen op på det, indtil der bliver gjort noget for barnet og familien.

Verden er åben

Kulusumi Alivarpi har også et udmærket samarbejde med Red Barnets værested Ammarngiva i Kulusuk.

“Børnene bliver forberedt til at komme i skole. Vi leverer blyanter, papir og bøger. De kører faktisk et førskoleprogram. Det er virkelig noget, der rykker. Det samme sker i pasningsordningen”.

Foruden etableringen af dette førskoleprogram satser Kulusumi Alivarpi på de kreative fag, som lokale valg. Børnene har som bekendt udstillet deres arbejder i flere verdensdele. De har blandt andet stået for en udstilling i Det Danske Hus i Paris. De skal have en permanent udstilling i et hollandsk museum. De er i gang med et bogprojekt, hvor børnene har lavet store relieffer, der er blevet fotograferet ind i en bog. De har udstillet i Canada, Nuuk, Tasiilaq og Qaqortoq.

“Vi gør det ikke for at producere med børnene. Vi gør det, fordi børnene opdager, at de er i stand til at lave noget, der kan bruges og som værdsættes af verden omkring dem. De siger, hov det her kan jeg fremstille, det kan bruges. De bliver stolte over resultaterne. Den stolthed og selvtillid virker tilbage på alle andre fag”, siger han.

Foruden disse kunstneriske udstillinger, som børnene fra skolen er med i, har skolen en tur til Island for hele distriktets 6.klasser.

“I Island lærer børnene at svømme og gå i en islandsk skole i 14 dage. Det er virkelig noget, der giver børnene et løft, det vænner dem til at være hjemmefra i andre sociale situationer”, siger han.

I starten var det islændingene, der betalte, men så kom krisen. I dag er kommunen med i projektet. Men i det hele taget er Kulusumi Alivarpi gode til at finde penge frem til de mange projekter, de har og ikke bare fra offentlige kasser, men også fonde. Men rejsen til Holland er ikke finansieret endnu.

Det er en ildsjæl, der gemmer sig bag det kølige ydre. På det her tidspunkt af interviewet har Lars-Peter Sterling talt sig varm om, at kunne stå på sin ret og måske virke en smule adfærdsvanskelig overfor de bevilgende myndigheder.

“Nu skal det ikke lyde som om, det kun er mig, der står for denne skole. Hvis man ikke har dygtige og stabile medarbejdere, så ville det ikke gå”, siger han.

Skolelederen er klar til det nye skoleår og i tankerne ser han allerede ud til at være tilbage i Kulusumi Alivarpi, væk fra det kultiverede landskab på det gamle herresæde.

Foto: Kulusumi Alivarpi

Nunaqarfimmi atuarfik ilinniar-titsisunik ilinniarsimasunik amigaateqanngitsoq, Kulusumi Alivarpi Lars-Peter Sterlingip pisortaaffigaa

Elna Egede, journalist

Nunaqarfik avinngarusimasumiittoq atuarfeqarpoq ilinniartitsisunik iinniarsimasunik amigaateqanngitsoq, tamanna tusarlugu uppernanngilaq. Taamaapporli tassami atuarfiup atuarfiullu pisortaata Lars-Peter Sterling-ip ilinniartitsisut pisari-aqartinneqartut ukiut tamaasa atorfinitsittarpai.

Fyn-imi aallartitat ataatsimiileruttortut aasis-suup naggorissutsillu pinngortitai qallunaatsiavis-suup qeersaalersup nakkuppai, tassani nikorfasoq isigalugu Kulusumi Alivarpiup pisortaatus takorlooruminaalluni. Ilinniartitsisup tusagassior-tuata inuunermini takkajaami pisortat naapittagai amerlaqisut akornanni mersernarpasinnerpaanut ilaavoq.

Qaqortunik ummassimalluni initulluni, sjællan-dip avannaamiut oqaasii atorlugit oqaluppoq, ilinniartitsisut kaffisuullutik nipituallaanngitsumik oqaluusaartut tamaasa qallerlugit. Oqaluusaarnermik soqutigisartuunngitsoq ersip-poq. Tassami tamanna piffissaqarfiginngitsutut isikkoqarluni.

“Ilinniartitsisut ilinniarsimasut nammineq takkun-neq ajorput, atuarfik misilitsiffittut inissisimappat, ilinniartitsisut ilinniarsimasut ilinniartitsisussat ugartariaqarput”, nipituumik naatsumik oqarpoq, tusagassior-tup apersuinini aallartimmagu, atuarfik pisortaaffia nersuualarlugu.

Tassami Kulusumi Alivarpiup iluatsittumik inger-latai tusagassiuutini qaammatit tamaasa atu-arsinnaavagut. Unammisitsinermi Aalasa – Get Movingimi akissarsiassat atuarfiup meerartaasa tamakkersimagaat, august-imi paasivarput.

Pilersaarusicorluagaq

Nunaqarfik 300-uinnarnik innuttalik 60-inillu atuartulik ilinniartitsisut ilinniarsimasut sooruna ussakkaat?

“Atuarfiuvugut ammasoq pilersaarusicorluar-fiusoq. Qeqertamiippugut mittafeqarlutalu. Inoqarfinnut allanut sanilliulluta nunanik allanik attaveqarsinnaavugut. Takornariat tikerartut im-aaginnavippat, soorlu aamma Islandimut ingerla-pallassinnaasugut”, Lars Peter Sterling oqarpoq. Ilinniartitsisut naapitani ukiuni pingasuni Kulusumi

ilinniartitsisunngornissaanik neqeroorfigisarpai, misigisaqarluarnisssaannik pilersaarlugit. Tas-sami pilersatsinneqartarput pissutsinik piviusu-nik tunngaveqarlutik. Atuarfik ineriartortoq sulilu nikeqqinnissamut nukissaqartoq paasisarpaat.

“Tassami aporfiit takunngitsuusaartanngilavut. Oqallinnissamut matu ammajuarpoq. Ajornar-torsiutit unamminartuupput qimarratigineqartus-saannngitsut”.

“Naatsumik oqaatigalugu: Inuit ajunngitsumik pineqartariaqarput”.

Tamatuma saniatigut illussat ilinniartitsisut isert-erfissaat pitsaasuusariaqarput. Aserfallatsaalin-ermut aningaasat immikkoortinneqartariaqarput, iluarsaassinerillu nakkutigineqarlutik ingerlan-neqartariaqarput. Naatsumik oqaatigalugu atuarfiup pisortaa illut iluarsaannerani suliaq ajunngitsumik ingerlanneqarnerisooq akulikitsu-nik takusartarpaa. Isumaqarporlu tamassuma suliaassap piffissat eqqorlugit naammaginnartumik suliarineqarnissaat aningaasaliisut eqqortumik nakkutigisinnaanngikkaat.

Aamma ilinniartitsisut suliffimmi atugassarititani piginnaatitaaffi atuarfiup pisortaanit aqqinneqar-tarput kommune suleqatigalugu.

Angajoqqaat akuupput

Ilinniartitsisut ilisimatinneqartarputtaaq, atuarfik ajunngitsunik atuortoqartoq, atuariaaangamik angerlartikkuminaaatsut.

“Piffissaq eqqorlugu takkuttarput. Sakkortuunik malittarisassaqarput. Soorlu mobiltelefonit, uumisaarinerit aserorterinillu akuerisinnaanngi-lagut. Atuarfik angerlarsimaffillu suleqatigiillu-arput. Tassami angajoqqaat aamma inuupput, ajunngitsumik pineqartussat. Tamatuma sania-tigut pisussaaffeqartut ilisimatinneqartarput. Tassami angajoqqaat malitassaminnik akisus-saaffeqarput. Angajoqqaat qinnuvigineqaraan-gamik takkuttarput. Ataatsimiinnermi agginngit-soortoqartanngilaq. Aggersinnaanngikkunillu nalunaartarput, soorlu aamma meerartik atuari-arsinnaanngikkaangat sianertartut”.

Lars Peter Sterling aamma oqarpoq, atuartumut atatil-lugu aporfeqarpat angajoqqaat aggersarneqartartut, ajornartorsiullugu poortornagu oqaatigineqarluni. Soorunami aamma Kulusuk inoqarfittut allatulli meeqqanik eqquisartunik inuuniarnikkut ajornartorsiute-qarpoq. Soorlu inersimasut inuusuttuaqqallu akornanni immينوortarnerit amerlapput, tamannali aamma kigaal-lappoq.

“Tassami meeqqat angisuut imminortarnerat ilaa-tigut pinngitsoortissinnaasarpaput, pissuserisaatigut pasitsaassaqaarutta. Tamannalu uagutsinnut nas-suerutigigutsigu takunngitsuusaarnagu, itinerusumik meeraq oqaluuttarpaput. Meeqqat angisuut aamma pasitsaassaqaaraangamik unneqqarissumik uagutsinnut oqaluttuarpaput. Tamannalu aallaavigalugu pineqartoq oqaloqatigisarpaput. Soorlu aamma isumaginniffimik suleqateqarnerput assorsuaq ingerlalluartoq”, atuarpaput pisortaa oqarpoq. Ilaami pinngitsuusaarneq atuarpaput atugaangilluinnar-poq. Soorlu meeppaak atornerluineq pasitsaaneqaraan-gat ingerlaannaq isumaginniffimmut nalunaarutigineq-artarpoq. Qisuariangippata, atuarpaput uteriisartarpoq, meeqqat ilaqutariillu isumagineqalernissaasa tungaanut.

Nunarsuaq ammavoq

Kulusumi Alivarpup Red Barnet-ip meeppanut illua Am-marngiva kusanartumik suleqatigineqarpoq.

“Meeqqat atualertussat piareersarneqartarput. Aqerlu-usat pappilissat atuakkallu tunniuttarpavut. Meeqqat taamaallutik atualernissaminnut piareersarneqartarput. Tamanna meeqqat assut ineriartupiloornerannik kin-guneqartoq, soorlu aamma paaqqinnittarfimmi aamma ingerlanneqartartoq”.

Atualertussanik piareersaanerup saniatigut Kulusumi Alivarpup assarsornermik ilinniartitsineq, lokalevalg-inik taaneqartoq pingaartippaat. Tassami meeqqat nunar-suarmi piffippassuarni saqqummersitsisarpaput. Paris-imi

Det Danske Hus-imi saqqummersitsippaput. Hollandimi katersugaasivimmi ataavartumik saqqummersitsissap-paput. Atuakkiaq ingerlanneqalerpoq, meeqqat suliaannik immerneqartussaq. Tamatuma saniatigut, Canadami, Nuummi, Tasiilami Qaqortumilu saqqummersitsippaput. “Meeqqat suliaminnik saqqummersitsinissaat kisiat an-guniangilarput. Taamaaliortarpugulli meeqqat usorsi-maalertarmata paasigaangamikku suliatik nunarsuarmio-qatitsinnit alutorineqartut. Meeqqallu usorsisimaarnerat imminnullu tatigilernerat fag-ini tamani malunniuttarpoq”, oqarpoq.

Island

Eqqumiitsulianik saqqummersitsinerup saniatigut tunumi 6.klassit peqatigalugit meeqqat Islandiliartarput.

“Meeqqat nalunneq ilinniartarpaat Islandimilu atuarpaput nalinginnaasumi atuarpaput. Tassami meeqqat annertuu-mik angusaqartarput, angerlarsimaffimmit allaanerusunik attaveqarsinnaaneq ilikkartaramikkku”, oqarpoq.

Siullermik angalaneq Islandimiunit akilernerqartarpoq. Aningaasatigulli nakkaattoornerup kinguneranik kom-muni aningaasaleeqataasalerpoq. Tassami Kulusumi Alivarpup pikkoriffigisaasa ilagaat aningaasanik nas-saaarsiullaqqinneq, pisortaniinnangitsoq aammali aningaasaateqarfinnit. Hollandimulli angalanissaq sul-i akilernerqanngilaq.

Tassa inuk atuarpaput aqutsisoq qamuuna ikumasoq oqaloqatigalugu erserpoq. Taamaasinerani kissassi-maaqaaq, oqarlunilu imaassinnaasoq pisortanut anin-gaasalersuisunut sakkortuumik pissuseqartarsinnaalluni, eqqortoq anguniarlugu.

“Aamma ima nipeqassanngilaq, kisima atuarpaput inger-latsisuusunga. Tassami sulisoqanngikkuit pikkorissunik aalajaatsunillu atuarpaput unittuussaaq”, oqarpoq.

Atuarpaput pisortaa isikkoqarpoq, illussaarsuup eqqaani naasorissarluarsimasoq qimallugu Kulusumi Alivarpim-milersoq.

Foto: Kulusumi Alivarpup

Elever med særlige behov svigtes

Elna Egede, journalist

Elever med særlige behov skaber store problemer i undervisningen i atuarfitsialak og derfor må der sættes fokus på dem, mener Imaks bestyrelse under det årlige repræsentantskabsmøde i juni.

Enhver lærer er ved hvilket kaos som eleverne med særlige behov skaber i en undervisningssituation.

Mens Nordeuropa er ved at sætte fokus på børn med særlige behov i folkeskolen, er den grønlandske folkeskole et ubeskrevet blad. Det sker på trods af, at der er social grundlag for, at en meget stor del af eleverne har særlige behov.

Formanden for Imak, Sivso Dorph regner med, at tre ud af fem elever i folkeskolen herhjemme har særlige behov og dermed har indlæringsvanskeligheder.

Elever med særlige behov er ordblinde, elever med ADHD, døve blinde, de psykisk udviklingshæmmede, omsorgssvigtede, misbrugte, socialt belastede og adfærdsvanskelige.

Det er en stor mundfuld. Børn med særlige behov er massivt mange flere end for eksempel Danmark, hvor hver tredje barn har problemer med læringsprocesser. De nyeste forskningsresultater fra Danmark viser, at en ud af fem elever har indlæringsvanskeligheder, fordi forældrene har misbrugsproblemer med enten alkohol eller narkotika.

Socialt belastet

Det tal vil formentlig være ret uhyggeligt stort her i landet, hvis nogen satte sig ned og forsøgte at finde ud af det. For seks år siden viste en uofficiel undersøgelse i Uummannaq by, at næsten halvdelen af familier med børn, der skulle starte i 1.klasse havde haft kontakt med socialforvaltningen i forbindelse med mere eller mindre grad af manglende omsorg.

Hvis det er repræsentativt for hele landet er en meget stor procentdel af de ganske almindelige familier socialt belastet. Det fremgår af forskellige former for statistik, at mange børn er udsat for ikke bare alkoholmisbrug i hjemmet, men også seksuelt misbrug. Selvmordsstatistikken viser også, at selvmord også er udbredt blandt de store børn og unge mennesker.

Således viser tidligere undersøgelser, at gennemsnitligt hver tredje barn har været udsat for seksuelt misbrug. Tallet varierer geografisk. I nogle regioner har næsten halvdelen af børnene oplevet krænkelse.

Netop børnene fra socialt belastede familier, men også børn fra de tilsyneladende velfungerende familier har store problemer med indlæring. Det er en situation, som desværre de fleste lærere kender alt for godt.

Besparelser

Men alligevel optræder de ikke i debatten. Det er kun resultaterne fra trintestene, der tæller for omverdenen, mener blandt andre formanden for Imak, Sivso Dorph.

“Sidste efterår rejste en topembedsmand rundt til de grønlandske kommuner og prædikede om, at kommunerne bruger for mange penge på folkeskoleområdet i forhold til Danmark og Grønland. Statistik er taknemmeligt redskab for nogle teknokrater og bliver misbrugt i miskrediteringen af folkeskolen. Det resulterede i, at kommunerne kom med meget store besparelser på folkeskoleområdet”, sagde Sivso Dorph i sin mundtlige formandsberetning.

Besparelserne rammer de allersvageste elever, nemlig eleverne med særlige behov, der bliver de store tabere. Det går også udover hele undervisningssituationen, fordi disse børn fylder meget i en undervisningssituation. Sivso Dorph gør også opmærksom på, at elever med særlige behov har meget forskellige forudsætninger for indlæring:

“Vi mennesker er alle forskellige. Der kan være forskellige typer af indlæringsvanskeligheder blandt eleverne med særlige behov. Der skal handles på individuel plan for hver enkel af disse elever, da de hver især har forskellige behov for omsorg, støtte og læring”.

Hele repræsentantskabet bakkede op om formandens tilkendegivelser. Imaks bestyrelse vil bane vejen for, at skabe en debat, der kan resultere i forskning af børn med særlige behov.

Faldet ud af forordning

Repræsentantskabet var glad for formandens klare udmelding om elever med særlige behov og bakkede op om den.

Lis Mortensen gjorde opmærksom på, at børn med særlige behov er røget ud af bestemmelserne i forordningen. Bjørn Jokumsen pegede på, at lærerne ikke er behandlere, derfor er det vigtigt med efteruddannelse.

Skoled leder Lars Peter Sterling gjorde opmærksom på, at der ikke er ressourcer til at tilgode se dem.

Repræsentantskabet peger også på, at det går trægt med at udarbejde handleplaner for børn med særlige behov. Det er kun hvis baglandet støtter, at det bliver muligt at rådgivningslæreren sammen med skolen og den pædagogiske og psykologiske rådgivning, selv om det er et krav i forordningen.

I det hele tid mangler der skoletilbud til netop denne gruppe af elever, der kan have mange forskellige diagnoser.

- Vi mangler få foretaget undersøgelser af omfanget af elever med særlige behov, sagde Nikoline Cortsen, der kommer fra Qaasuitsup Kommunea.

Atuartut immikkut pisariaqartitsisut sumiginnarneqarput

Elna Egede, journalist

Atuartut immikkut atuartinneqarnissamik pisariaqartitsisut atuarfitsialammi annertuumik aporfiusinnaammata qulaajaaffigineqartariaqartut, Imak-ip siulersuisui taama isumaqartut, aallartitaqarfiup junimi katersuunnerani erseerpoq.

Ilinniartitisup kialluunniit ilisimavaa, meeqqat immikkut pisariaqartitsisut atuarnermi qanoq initutigisut. Europap avannaani meeqqat atuarianni meeqqat immikkut pisariaqartitsisut pillugit paasiniaaneq aallarteruttortoq, nunatsinni sulit tamanna killiffik tikiingilarput. Inuuniarnikkut ajornartorsiutivut tunngavigalugit meeqqat immikkut pisariaqartitsisut amerlanerunissaat naak ilimarsinnaasoq, sulit paasiniaaffigiumaneqanngillat. Imak-ip siulittaasuata Sivso Dorph-ip naatsorsuutigaa, meeqqat tallimaagaangata ilaat pingasut immikkut pisariaqartitsisusussasut, taamaattumillu ilikkagaqarniarnermi aporfeqartut. Immikkut pisariaqartitsisut tassaapput, naqitanik ilarsisinnaanngitsut, ADHD-ertut, tusilartut, tappiisut, eqqarsartaatsimikkut kinguarsimaffeqartut, sumiginnakkat, atornerlunneqarsimasut, angerlarsimaffini isumagininnikkut ajornartorsiortinnit peroriatorsimasut, imigassamik ikiaroorartumilluunniit atornerluisunik angajoqqaallit. Danmarkimi meeqqat pingasuungaata ilaat ataaseq immikkut pisariaqartitsivoq. Danmarkimi ilisimatusarnerit kingullit uppersarparaat meeqqat tallimaagaangata ilaat ataaseq ilikkarnissamik aporfeqartartoq, angajoqqaavi imigassamik ikiaroorartumilluunniit atornerluisuummata.

Inuuniarnikkut nakkaattoortut

Danmarkimi kisitsisit taamaapput, qulaajaasoqartuuppat maani nunami kisitsisit issappat. Ukiut arfinillit matuma siorna Uummannap illoqarfiani 1.klasse-mi atualilersut akornanni pisortatiguumngikkaluartumik misissuinerup takutippaa, meeqqat affangajaat angajoqqaavi isumaginiffimmit saaffigineqarsimasut, annertuumik annikitsumilluunniit meeqqanik sumiginnaasimanerat pillugu. Tamanna inoqarfinni tamani atugaasimassappat, nunatta meerarpassui inuuniarnikkut nakkaattoorfiusuni angerlarsimaffinni peroriatorsimassapput. Statistikkit malillugit meerarpassuit angajoqqaarput imigassamik ikiaroorartumilluunniit ajornartorsiuteqartuni, aamma kinguaassiutitigut atornerlugaasut amerlagunaqaat. Meeqqat angisuut inuusuttullu akornanni imminortarneq aamma atugaavoq. Misissuinerit ukialuit matuma siorna inersimasut akornanni ingerlanneqartut takutippaat, inersimasut pingasuugaangata ilaat ataaseq meeraanermini kinguaassiutitigut atornerlugaasimasooq, ilami nunap immikkoortuisa ilaanni inersimasut arnat affaat meeraanerminni taama misigarsimasut.

Sipaarniarnerit

Ajornartorsiutit meeqqanut sakkortuumik tuttartut atuar-

feqarfik pillugu oqallinnermi ersinngillat. Tassami trintest-it atuarfeqarfimmik nalilersuineri kisimik tunngavigineqartut, ilaatigut taama oqarpoq, Imakip siulittaasua Sivso Dorph.

“Atorfilikkaa siorna kommunini angalavoq oqaluussisutut nipeqarluni, kommunit atuarfeqarfinnut Danmarkimut sannilliullugit aningaasanik atuiallaartut. Tassami atuarfeqarfimmik nakkarsaatitut Grønlands Statistik teknokratinit sakkussaliortutut inissittarmat, Tamamatuma kingorna atuarfeqarfinnut atugassanik kommunit annertuumik siipaaruteqarput”, Sivso Dorph nalunaarusiaminut atatillugu oqarpoq.

Ileqqaarnermi meeqqat sanngiinnerpaat eqqorneqartarput, tassalu meeqqat immikkut pisariaqartitsisut. Taamaallillunilu atuarneq tamarmi eqqorneqarpoq, meeqqat atuartsineri initoqimmata.

Sivso Dorphip erseqqissarpaa meeqqat atuartaanerminni immikkoorluinnartunik pisariaqartitsisut.

“Inuit assigiinngeqaagut. Tassami meeqqat immikkut pisariaqartitsisut akornanni ilikkarniarnermi aporfii assigiinngitsuusinnaapput. Meeqqat ataatsimortinnagit ataasiakkaarlugit isumagineqarnissamik, tapersersorneqarnissamik ilinniarnissamillu pisariaqartitai nalilersorneqartariaqarput”.

Siulittaasup oqariatuutai annertuumik taperserneqarput. Taamaattumik Imak-ip siulersuisua aqutissiuusseqataaffigiumavaat, meeqqat immikkut pisariaqartitsisut pillugit ilisimatusarnissaq.

Maleruaqqusami tammartoq

Saqqummiussereernerup kingorna oqallinneq ingerlanneqarpoq.

Aallartitap Lis Mortensenip ilisimatitsissutigaa, immikkut pisariaqartitissut maleruaqqusami mininneqarsimasut.

Bjørn Jokumsenip tikkuarpaa, ilinniartitsisut katsorsaasusssatut ilinniarsimanngimmata, taamaattumillu pikkorissarnissamik pisariaqartitsisut.

Atuarfimmip pisortap Lars Peter Sterlingip erseqqissarpaa, atuartunut taamaattunut atugassanik immikkoortitsisoqarsimanngitsooq.

Aallartitat ilaasa aamma tikkuarpaat, meeqqat immikkut pisariaqartitsisut atuarnissaasa pilersaarusiornerat kigaatsumik ingerlasartoq. Atuarfimmip aqutsisut tapersersuigaangata, ilinniartitsisorlu siunnersuisooq piginnaatitaaffilerlugu atuarfik PPR-ilu aatsaat pilertortumik pilersaarusiortartut, maleruaqqusami naak pisussaaffittut allasimagaluartoq.

Meeqqanut ilinniarnermi inuunniit aporfeqartunut atuartsinissamik neqeroorutit amigaqaat, tassami atuartut taamaattut assigiinngitsorpassuarnik ajuuteqarmata.

- Ilami meeqqat immikkut pisariaqartitallit pillugit ilisimasakippallaarpugut, Nikoline Cortsen Qaasuitsup Kommuniianeersoq oqarpoq.

Manglende forældreansvar og konsekvens præger skolen

Tidligere fællestillidsrepræsentant Lise Svenningsen, Nuussup Atuarfia, Nuuk mener, at det er på tide at skabe en debat om forældreansvar i folkeskolen, fordi mere og mere ansvar for barnets opdragelse har sneget sig ind som lærernes ansvar.

Elna Egede, journalist

Skolerne kan være en kaotisk oplevelse både for elever og lærere. Kommuneqarfik Sermersooq har nu taget konsekvensen af de mange sociale problemer, der præger skolerne i hvert fald i Nuuk.

Skolerne har ansat en oppasser til disse urolige børn, der tit kommer fra hjem med massive sociale problemer, kom det frem under repræsentantskabets møde i Gl. Avernæs i juni.

Skolerne forsøger også at etablere specielle trivselsklasser og i det nye skoleår, har kommunen ansat en socialrådgiver til hver skole. (Dette er ikke sket endnu).

Det her viser, at folkeskolen har store problemer med utilpassede børn, fordi de kommer fra hjem, der helt har opgivet forældreansvaret.

Netop uansvarlige forældre, der ikke har overskud til at opdrage deres børn kan skabe kaos i en skole. Det får konsekvenser for lærerne, der må leve med stress og udbrændthed, mens andre elever ikke får den fulde omfang ud af undervisningen, fordi nogle af deres klassekammerater skaber for meget uro.

Forsorg

Det er på det grundlag nu tidligere fællestillidsrepræsentant i Nuuk, Lise Svenningsen kom med et forslag om at arbejde for at tydeliggøre forældrenes og skolernes ansvar under repræsentantskabsmødet.

Hun mener, at der skal handles nu, efter at den generelle opdragelse er flyttet over på lærerstanden, uden egentlig

at være bevidst om det.

“Vi har meget utilpassede børn i skolen. Rigtig mange forældre omsorgssviger deres børn. Vi har mange børn, der har været udsat for seksuelle krænkelse. Vi har børn, der får børn. De ved generelt ikke, hvordan de skal opføre sig overfor andre. De ved ikke hvad et ja eller nej betyder. Det er fordi vi har overtaget dialogen mellem forældre og børn. Vi har altså overtaget forældreansvaret uden egentlig at ville det. Det har sneget sig ind”, siger hun.

Denne her ubevidste overtagelse er blevet ubevidst skabt af samfundet. Samfundet sørger nemlig for alt i en familie, der for eksempel er på overførselsindkomst.

“Forældrene kan bare hente pengene i socialforvaltningen – alt er betalt direkte af socialforvaltningen. De sørger for, at familien får betalt sin elektricitet, vand og varme. Daginstitutionen bliver betalt, hvis de har nogen. Grænsen for ansvar for sig selv og familien udviskes. Man afleverer sit barn på daginstitutionen og folkeskolen og går ud fra, at opdragelsen, tager institutionen sig af”, siger Lise Svenningsen en stille aften på Gl. Avernæs efter dagens debat.

Familier

Hun mener, at det ikke er blevet gjort bevidst af samfundet og familien. Men noget der har sneget sig ind i jagten på at skabe resultater.

“Det er ikke bare samfundsstrukturen, men også famili-

Foto: Elna Ejede

estrukturen, der er ændret. Vi har ikke klare værdier og normer. Samtidig har vi heller ikke været særligt gode til at videreføre værdier. Vi har ligesom glemt at præcisere forældreansvaret”.

“Det er blevet sværere for den enkelte familie at tilpasse sig. Samfundet er resultatorienteret. Vi fokuserer for eksempel kun på at uddanne så mange som muligt. Det er svært at følge med som forældre, fordi mange familier ikke vil se kendsgerningerne i øjnene”.

“Vi stempler også meget ofte folk i stedet for at starte en dialog”, siger Lise Svenningsen.

Det er derfor nødvendigt, at se kendsgerningerne i øjnene og starte en debat om ansvar i samfundet. Men ligeså vigtigt er det, at søge en dialog med forældrene. “Der er værdier og normer, der skal følges, når vi er sammen på skolen. I forbindelse med den effektive pædagogik når vi rigtigt langt. Dialogen med børnene fungerer rigtig godt”.

“Vi ved alle sammen, når vi skaber et samarbejde med forældrene, får barnet det bedre. Vi må sammen skabe en bedre tilværelse for barnet”, siger hun.

Fakta

Lise Svenningsen stillede to forslag om ansvar og konsekvenser under repræsentantskabets møde i år. Det ene er, at Imak skal arbejde for at tydeliggøre forældrenes ansvar/skolernes ansvar.

“Det er blevet drøftet i mange år, og nu skal der handles. Vi kunne lave pjecer, tv-spot og foreslå KNR at lave debatter jævnligt. Uden det vil forældreansvaret efterhånden blive helt overladt til lærerne. Først madpakke, nul slik og sodavand og hele opdragelsen flyttes mere og mere over til lærerne”, skriver hun i sin begrundelse.

Hun foreslår også, at Imaks bestyrelse skal arbejde for en mere konsekvent skole.

“Skolerne fyldes med mere og mere vanskelige børn med særlige behov. Vi må ikke smide elever ud. Og det psykiske arbejdsmiljø er blevet meget mere belastet i de sidste ti år”.

“Vi bruger mere og mere tid på disse opgaver, i stedet for at skabe gode resultater til gavn for samfundet”.

Begge forslag fik repræsentantskabets godkendelse.

Akisussaaffeqannginneq kinguneqartitsisannginerlu nakkarsaataavoq

Elna Egede, journalist

Atuarfik ilinniartitsisunut meeqqanullu ilaanni toqqissi-manarunnaartarpoq. Nuummi atuarfiit isumaginninnikkut ajornartorsiorfiungaaarmata, aaqqissuussinernik nutaanik Kommuneqarfik Sermersooq eqqussivoq.

Meeqqat toqqisisimanngitsut angerlarsimaffinni sakkortu-umik ajornartorsiorfiusuni alliertortut atuarfimmi paarsis-ussaannik atuarfiit atorfinittippat. Tamanna erserpoq aallartitat Gl.Avernæs-imi ataatsimeersuarneranni. Tamatuma saniatigut klasse-nik immikkoortunik, ilor-risimaarfissanik pilersitsissamaarput, atuarfillu tamaasa socialrådgiver-ilerniarneqarput.

Taamatut aaqqiinerit takutippaat atuarfiit meeqqanik aquneqarsinnaangitsunik ajornartorsiuteqartut, ilaatigut meeqqat angajoqqaqaaramik angajoqqaatut akisussaaf-fimminnik sumiginnaasunik.

Angajoqqaat akisussaaffimmik sumiginnaasut, meeqqami perorsarnissaanut nukissaqanngitsut, atuarfinni eqqissivi-illiertitsisinnaapput. Tamanna ilinniartitsisunut atuarnullu kingunerlutitsisarpoq, soorlu ilinniartitsisut nukeeruttarput stress-ilerlutik, meeqqallu atuarniarsarisut atuarfimmi pis-sarsiaat killeqalersinnaallutik, meeraqatiminnit akornuser-sorneqaleraangamik.

Inersimasunik paarsineq

Tamakku pissutsit aallaavigalugit, Nuummi sinnisuuniusi-masoq Lise Svenningsen siunnersuuteqarpoq, angajo-qqaat atuarfeqarfiullu akisussaaffii sumut killeqarnersut erseqqarissarneqassasut.

Taanna ilinniartitsisoq isumaqarpoq, massakkorpiaq ili-uuseqartoqartariaqartoq, angajoqqaat perorsaaniissamik akisussaaffiat piaarinngikkaluarluni ilinniartitsisunut tuk-kiartuinnarmat.

“Atuarfinni meerartaqarpugut eqqissisimanngitsorujus-suarnik. Angajoqqaarpasuit meeqqatik sumiginnartar-

paat. Meerartaqarpugut kinguaassiutitigut atornerlugaasi-masunik. Meerartaqarpugut meerartaartartunik. Taakku meeqqat allanut qanoq pissusilersornissartik naluaat. Aap naaggalu qanoq isumaqarnersut naluaat. Taama pissuseqarput, meeqqanik perorsaaneq angajoqqaavinit tigusimagatsigu. Tassa meeqqanut akisussaaffik ilisimaq-qissaarnata tigusimavarput”, oqarpoq.

Perorsaanermik akisussaaffik piaarinani tigusaq inuiaqa-tigiinni aallaaveqarpoq. Soorlu ilaqutariit pisortanit anin-gaasalersorneqartut tamatigut isumagineqartarput. “Tassami angajoqqaat isumaginniffimit aningaasanik aalliinnarsinnaapput – akiligassaat isumaginniffimmit ilanngaatigineqareersut. Tassami pisortat isumagisarpaat ilaqutariit innaallagissamut, kiassarnermut imermullu ak-iligassaat. Taamaallilluni ilaquttanut imminullu akisussaaf-fiup killinga ersikkunnaariartortarpoq. Meeqqat paaqqin-nittarfinni ingerlattarpaat kingornalu atuarfimmu, tamakku pissutsit kinguneqartarput angajoqqaat isumaqalersar-mata, tassani sulisut meeqqama perorsarnera isumagis-savaat”, Lise Svenningsen Gl. Avernæs-imi ataatsimee-reernerup kingorna unnussioqatigalugu oqarpoq.

Ilaqutariit

Inuiaqatigiinni taamatut pissusilersorneq piaarinani pilersinneqarpoq. Angusaqarniarlunili ulapaarneq il-eqqunngortup taassuma tunngavigisinnaavaa.

“Tassami inuiaqatigiit tunngavigisaat allannguinnaran-i aamma ilaqutariit inuunerat annertuumik allanngorsima-voq. Ineriartornermi naleqartitat killigititallu tammariatul-ersimapput allanik taarserneqaratik. Tamatuma sania-tigut inuiaqatigiittut naleqartitatsinnik ingerlasseqqinneq pikkoriffigisimanngilarput. Angajoqqaat akisussaaffiat naqissusersimanngilarput”.

“Ilaqutariit ataasiakkaat malinnaaniarnerat ajornarsiartor-

Sulisut sinniisuunerisimasaat Lise Svenningsen, Nuussuup Atuarfia, Nuuk, isumaqarpoq, angajoqqaat meeqqaminnut akisussaaffeqarnerat atuarfeqarfimmi ammasumik oqallisigineqartariaqartoq, tassami meeqqanik perorsaaneq ilinniartitsisut akisussaaffiattut toqqaannangikkaluamik inisinnneqaleriartormat.

simavoq. Tassami inuiaqatigit aqutsisuisa pilertortumik angusaqarnissaq kisiat nakkuppaat. Soorlu sapinngisamik amerlanerpaat ilinniarnissaat anguniarparput. Tassungalu angummaniarneq angajoqqaajulluni ajornakusoorpoq, pissusiviusut takujumanginnatsigit”. “Tamatumani saniatigit inuppasuit naqittarpavut, oqaloqatigiilluni naapinniarneq pinnagu”, Lise Svenningsen oqarpoq.

Piviusut tunngaviusut qimarratiginagit akisusaaffiit pillugit inuiaqatigiinni oqallinnermik aallartitsinissaq pisariqarpoq. Ilinniartitsisullu pisussaaffeqarput, paaseqatigiinnissaq anguniarlugu angajoqqaat oqaloqatigissallugit. “Atuarfimmi ataatsimoortilluta naleqartitat killigititallu malittariaqarpavut. Tassami meqqat paaseqatiginiarlugit oqaloteqatigineranni effektiv pædagogik aqqutigalugu angusaqarluartarpugut”. “Tamattalu nalunngilarput, angajoqqaat suleqatigileraan-gatsigit meeqqap inuunera ajunnginnerulersartoq. Tassami illuatungeriit suleqatigiilluta meeqqap ajunngitsumik inuuneqarnissaa angusinnaavarput”, oqarpoq.

Paasissutissat

Lise Svenningsen marlunnik siunnersuuteqarpoq, akisusaaffiit kinguneqartitsisinnaanermullu tunngasut.

Siulleq tassaavoq, Imakip sulissutigissagaa, angajoqqaat akisusaafiata/ atuariullu akisusaafiata erseqqissarnissaat.

“Ukiorpasuaru oqallisigaarput iliuseqarnissatsinnullu piffissanngorpoq. Mappersakkanik, tv-kullu ilanngutassiaqqanik suliaqarsinnaavugut. KNR-ilu siunnersorlugu oqallisissianik suliaqassasoq. Taamaaliunngikkutta, angajoqqaat akisusaafiata kisimiilluta tigummilissavarput. Nerisassanik agguaaneq, sodavandinik mamartunillu inerteqquteqarnikkut perorsaaneq ilinniartitsisunut nuukkiartuinnavissaaq”, tunngavilersuutimini allapoq.

Aamma Imak-ip anguniassavaa atuariup killeqarnerulernissaa kinguneqartitsisarneq aqqutigalugu.

“Atuarfiit meeqqanik immikkut pisariaqartitsisunik amerliartuinnartunik atuartoqalerpoq. Meeqqat atuarfimmiit anisissinnaanngilagut. Ukiullu qulit ingerlaneranni suliffitsinni atukkavut artornarsiar-tuinnavipput”.

“Piffissaq taakkununga atugarput annertusiar-torpoq, inuiaqatigiit ajunngitsumik angusaqarnissaanut piffissaq atorluarsinnaagaluarlugu”.

Siunnersuutit taakku marluk sinniisunit akuerineq-arput.

Genindførelse af årskurser

Lærere i dag kan nå meget langt, hvis de går i gang med forskellige videreuddannelser, der kan trække ud i årevis. De kan ende med at blive akademikere.

Det kan være meget godt for de personer, der bruger dette system. Men får den grønlandske folkeskole lige så meget i udbytte som de få enkelte, mens de forsøger at passe deres daglige arbejde i den turbulente folkeskole. Det er tit til debat, når lærerne samles om et kaffebord. Lise Svenningsen fra Kommuneqarfik Sermersooq foreslår, at genoprette kurser på et til to år i Ilimmarfik og Danmark Pædagogiske Universitet.

“Ilinniartissuaqs og Inerisaaviks kurser er ikke tidssvarende af kvalitet og bør evalueres. Mange lærere føler, at tilbuddene ikke er tilstrækkelige, og hver skole må kun have en PD-er. Vi har lærere, der har brug for inputs, der er mere tidssvarende kompetencegivende. Her skal vi tænke på at forebygge udbændthed, stress og faglig stagnation”, siger Lise Svenningsen i sin begrundelse.

Piareersarfik

Det startede en kaskade af tilkendegivelser fra de delegerede. Ganske enkelt er det bedre for eleverne og den enkelte lærer at komme på årskurser som før. I dag må en kommende akademiker sprede sin uddannelse over flere år i stedet for at koncentrere sig om uddannelsen.

Der var en stærk kritik af kurserne, som Ilinniartissuaq og Inerisaavik tilbyder. Det er ikke tilpasset undervisningen af børn herfra. Der er heller ingen undersøgelser eller forskning, der viser at de metoder, der bliver brugt virker her i Grønland.

Repræsentanten fra Piareersarfik ønsker, at årskurserne også skal være et tilbud for dem.

Debatten resulterede i en enstemmig tilslutning til genindførelse af årskurser.

Flere kurser til time- og faglærere

Timelærere ansat i en uddannelsesstilling er det optimale ønske

Når kommunerne fattes penge, kan det gå ud over timelærernes efteruddannelse, erkender flere repræsentanter på det årlige repræsentantskabsmøde i juni.

Der forelå to konkrete forslag om bedre struktureret efteruddannelse af timelærerne, der i mange skoler rent faktisk udgør flertallet af lærerstaben.

Karen Karlsen fra Qaasuitsup Kommune siger i sin begrundelse, at mange timelærere ikke har mulighed for at udvikle deres kompetencer, selv om de har været ansatte i mange år.

“Det er meget svært at få kurser på grund af stedenes geografiske placering. Undersøgelser viser også, at elevernes resultater er dårlige, hvor der er mange timelærere”, siger hun.

Derfor anbefaler hun, at Imak skal gå forrest, når der skal findes redskaber til at løfte timelærernes kompetencer.

Overset gruppe

Lise Svenningsen siger også, at det er nødvendigt at satse på efteruddannelse af timelærerne, fordi skolen ikke kan klare sig udelukkende med uddannede lærere.

“Der vil i mange år være brug for andre faguddannede og timelærere. En egentlig målrettet indsats vil forbedre resultater i små skoler”, siger hun blandt andet.

Det viser sig, at timelærerne, selv om de udfylder en stor procentdel af undervisningen i folkeskolen og Piareersarfik er en overset gruppe, rent efteruddannelsesmæssigt.

Formanden for Imak, Sivso Dorph fortæller, at der bliver igangsat uddannelses tiltag, som dog stopper i forløbet, af en eller anden ukendt årsag.

Andre delegerede fortalte om, at viljen til at øge sin kompetence er tilstede på skolerne. Det er set, at enten skolelederen eller den ledende skoleinspektør ikke sender ansøgningerne videre.

Det optimale vil være at ansætte timelærerne i en uddannelsesstilling, var forslaget fra en af de delegerede.

Imaks bestyrelse lovede at presse på for efteruddannelse af timelærerne.

Ukioq ilivitsoq sulinngiffeqarluni kursusetalernissaq

Ilinniartitsisut sumorsuaq atorfimmi ingerlaqqissinnaapput, ukiuni arlaqartuni pimoorullugu ilinniaqqiffisanik atorluaagunik. Tassami sulitugalutik ilinniaqqittut akademikerinngorsinnaapput. Ilinniaqqiffissaq atorluarlugu ataasiakkaanut iluaqutaasarpog. Apeqqutaalerporli nunatsinni atuarfeqarfik qanoq annertutigisumik pissarsisartoq, ilinniartitsisoq ilinniaqqisappat atuarfeqarfik suliffik sakkortoq naammaginartumik paariutigalugu. Tamanna oqallisaasinnaavoq, ilinniartitsisut tiitorfilerlutik katersuukkaangata. Lise Svenningsen Kommuneqarfik Sermersooq, siunnersuuteqarpoq, ukiut marluk tikillugit sulinngiffeqarluni Ilimmarfimmi imaluunniit Danmarks Pædagogiske Universitet-imi pikkorissarsinnaanerit ammaaffigineqassasut. "Ilinniarfissuup Inerisaaviullu pikkorissaasarnarat pitsaasutsikkut amigaateqarpoq nalilersoqqinneqartariaqarlunilu. Ilinniartitsisorpassuit misigisarpaat neqeroorutit naammangitsut naammaginangitsullu, atuarfimmilu ataatsimi taamaallaat ataaseq PD-imik pikkorissarsinnaavoq.

Ilinniartitsisuuvugut nutartertuartariaqartut isummanillu nutaanik immersorneqartuassat. Tassami suliffimmi imaarunneq, stress unittoornerlu pinngitsoortissagutsigit", Lise Svenningsen tunngavilersuutimini allappog.

Piareersarfik

Taamatut tunngavilersuuteqarneq aallartitat akorlugu oqallipput. Arlallit isumaqarput atuatumut ilinniartisisumullu pissarsissutaanerpaasoq sulinngiffeqarluni årskursuseqartarneq. Tassami akademikerinngortussap ilinniarnini ukiorpaalunnut siaartariaqartarpaa, sulisari-aqarami ilinniaatigaluni. Ilinniarfissuup Inerisaaviullu pikkorissaasarnarat annertuummik avoqqaarineqarpoq. Tassami maani nunami atuatunut tulluarsarneqarsimanngillat. Taamatullu suleriaatsit atortinniagaat nunatsinni tulluartuunersut, misissuinerit ilisimatusarnerilluunniit tunngavilersorsimanngilaat. Piareersarfimmi aallartitap kissaatigaa taamaattut årkursus-it eqqunneqaqjissappata, aamma tassunga atuarfimmut atuutissasut. Oqallinnerup kingorna erserpoq, aallartitanit tamanit siunnersuut taperserneqartog.

Elna Egede, journalist

Pikkorissarfissat amerlanerusut

Timelærerit ilinniarfissamik atorfinitsinneqartalernissaat, kissaatigineqarpoq. Kommunit aningaasatigut ajornartooraangata, tamanna timelærerit pikkorissarnaranut tussinnaasartoq, sinniisogarfup ataatsimiinneranni erserpoq. Ilinniartitsinermik aqqissuulluagaanerumik pikkorissaasarnissaq marlunnit siunnersuutigineqarpoq. Karen Karlsen Qaasuitsup Kommunineersoq siunnersuutimi tunngavilersuutaani allappog, timelærerit ukiorpassuarni sulisorineqarsinnaasut, pikkorissarfissamik ataatsimilluunniit neqeroorfiginagit. "Tassami atuarfiup sumiinnera apeqqutaavoq, avinngarusimasumiippat, timelærerit itigartarput. Misisissuinerit takutippaat, atuartut angusamikkut malinnaarniarsarisartut, atuarfimmi timelærerit amerlavallaaraangata", oqarpoq. Taamaattumik Karen Karlsenip inassutigaa, Imak siuttussasog, timelærerit piginnaasaanik qaffassaanermi.

Sumiginnakkat

Lise Svenningsen oqarpoq, timelærerit pikkorissarneqarnissaat saneqqunneqarsinnaanngitsog, atuarfik ilinniarsimasuinnarnik ilinniartitsisussaqanngimmat. "Allanik fag-inik ilinniarsimasut timelærerillu suli ukiorpassuarni pisariaqartippavut. Siunertalimmik ataavartumik pikkorissaasoqarpat atuarfinni mikisuni angusatigut tamanna malunniutissaaq", oqarpoq. Oqallinnermi erserpoq, atuarfeqarfimmi Piareersarfimmilu timelærerit atugaanerit annertusog, taamaakkaluartorli pikkorissaanernik pilersarusiornermi puigorneqartartut. Imak-ip siulittaasuata oqaluttuaraa, pikkorissaanerit aallartinneqartartut, kingornali uniinnartartut, sumerpiarli tamanna tunngaveqarnerisog ilisimanagu. Aallartitat ilaasa oqaluttuaraat, timelærerit annertuumik ilinniarususseqartut. Tamannalu aamma takutiittaraat qinnuteqaateqartarlutik. Pappialalli taakku, atuarfiup pisor-taasa ilaannit ingerlateqqinneqarneq ajortut. Siunnersuutigineqarportaaq, timelærerit ilinniarfissalimmik atorfinitsinneqartassasut. Timelærerinik pikkorissaaneq pillugu piuamasaqaateqarniarlutik, Imak-ip siulersuisui neriorsuipput.

Ilulissat - Fredericia - Ilulissat

I lighed med andre byer i Grønland har Ilulissat en venskabsby, Fredericia i Danmark.

Lige siden 1969 har 5. klasserne fra Atuarfik Jørgen Brønlund og 5. klasserne fra Atuarfik Mathias Storch taget på besøg i Fredericia. Disse rejser foretages med en forskydning på en uge, og før i tiden var der 3 måneders ophold i Fredericia, som nu er blevet reduceret til to måneders ophold.

Til disse Fredericia-rejser betaler forældrene 1500 kr. pr. elev.

Ved ankomsten til Danmark logeres eleverne i huse, der er placeret lidt nord for Fredericia by midt i naturomgivelser. Her opholder eleverne sig i en uge sammen med deres klasselærere. Opholdet er en uforglemmelig oplevelse for disse skolebørn som f.eks. at tage på svømmetur i friluftsbade og svømmehaller, gåture i skoven, besøg på zoologiske haver o.s.v.

Formålet

Formålet med grønlandske skoleelevers ophold i Danmark er dygtiggørelse i det danske sprog og at få større indsigt i danskernes levevis.

Hvert år sendes ca. 50 – 75 skoleelever på ophold i Fredericia, og indtil nu har ca. 2500 skoleelever været på ophold i Danmark.

Plejeforældre

Nu er der gået 42 år, og det er blevet sværere at finde danske plejeforældre til grønlandske skoleelever. Sommetider skaffer man først plejeforældre, når rejsedatoen nærmer sig, og sommetider bor to grønlandske skoleelever hos samme plejeforældre. Men heldigvis har Fredericia kommune i løbet af de mere end 40 år haft et tæt samarbejde med naboerne Vejle og Middelfart, hvad plejeføldrespørgsmålet angår.

Herefter etableres forskellige former for "familiære forbindelser" hos de involverede. Hos nogle børn og plejeforældre opretholdes denne forbindelse gennem meget lang tid.

Jeg er da også klar over, at skoleelever fra 70-erne har ladet deres børn "arve" deres plejeforældre, og jeg ved, at mindst en har ladet sin søn være plejebarn hos sine daværende plejeforældre.

Hvert år er der lodtrækning blandt disse plejeforældre, og de to personer, der

bliver udtrukket, får lov til at være rejseledere for skoleelevernes hjemrejse til Grønland.

Lignende lodtrækning foretages blandt de lærere, der har været lærere for eleverne under Danmarksopholdet. De to vindere blandt lærerne kan enten i august eller september rejse til Grønland.

Fra Specialcenter til Fredericia

For første gang arrangeredes der to ugers rejse til Fredericia for Specialcenteret for handicappede i år.

I lighed med den traditionelle rejse for 5. klasseelever, kunne der ikke arrangeres plejeforældre for de handicappede, hvorfor to af deres lærere ledsagede eleverne under hele deres rejse og ophold.

Rejsen blev realiseret, da Qaasuistsup Kommune betalte billetudgifterne til rejsen og kosten. Der blev ansøgt om midler til arrangementet hos Lon's Club, hvor man fik bevilget 5.000 kr. i tilskud, disse midler blev brugt til betaling af ture med bus og tog.

Der blev bl. a. besøgt.

- Kolding svømmestadion
- Odense Zoo
- Tivoli
- Legoland
- Madsby sommerparken
-

Formålet

Formålet med rejsen var, at vore elever, som har specielle behov, i lighed med resten af de jævnaldrende, skal styrkes i deres livsværdi, og det er vigtigt, at de skal kunne måle sig med deres jævnaldrende, hvad oplevelser angår.

Rejsen varede i 11 dage, og blev udført med stor succes.

Nunatsinni illoqarfiit allat assingalugit Ilulissat Qallunaat Nunaanni illoqarfik Fredericia ikinngutigaa. 1969 aallarnerfigalugu upernaat tamaasa atuartut 5. klas-sit Atuarfik Jørgen Brønlundimiit aamma Atuarfik Mathias Storchimillu Fredricialartinneqartarput. Angalanerit sapa-atip akunneranik ataatsimik nikingatillugit ingerlanneqar-tarput, qangaanerusoq qaammatini pingasuni ullumikkulli qaammatit marluinnangornikuupput. Fredericiamiitsinermi angajoqqaat 1500 kr. akiliutigisar-paat.

Qallunaat Nunaannut tikeqqaarnermi Fredericiap avan-nanguani pinngortamiinnerusumi Troldehusemi naju-gaqartinneqartarput.

Tassaniisinnegartarpullu sapaatip akunnerani ataatsimi klasselæritik ilangalugit.

Kalaaliaqqanut nalissaqanngitsumik misigisassarsiortin-neqartarput soorlu: nalukkiarnerit, orpippassuit akorngini pisuttuarnerit umasuusivilianerillu il.il.

Siunertaq

Kalaaliaqqat Qallunaat Nunaanniittarnerani siunertaavoq Qallunaat oqaasiinik pikkorissarneq aammalu Qallunaat inooriaasiannik ilisimaarinninnerulernissaq.

Ukiut tamaasa meeqqat 50-70 amerlassusillit Frederi-ciamiisinnegartarput, maannamullu 2500 missaaniittut Qallunaat Nunaaniisinnegarsimallutik.

Angajoqqaarsiat

Ukiuni 42-t ingerlareerneranni kalaaliaqqat qallunaanik angajoqqaarsiasarsiuunneqartarneri ilaanneriarluni ajornakusoortarsimavoq. Allaammi ilaanni aatsaat aallar-nissaq qallilluinnartoq ilanngui angajoqqaarsiasarsissun-neqartarsimapput, unnia massa kalaaliaqqat qatannguti-siariittut.

Qujanartumillu ukiut 40-it sinnerlugit ingerlaneranni Fredericia kommunep eqqaamiui Vejle aamma Middelfart angajoqqaarsiaqartitsinermi ikiuulluartaarsimapput.

Tamatuma kingorna qallunaanik "ilaqutartaarneq" assigi-inngitsumik attaveqalersitsisarsimavoq. Ilaasa sivisoor-suarmik attaveqarneq ingerlattarpaat. Nalunngilaralumi ataatap 70-ikkut naalerneranni Fredericiamiissimasup

angajoqqaarsiarisimasani ernerminut siorna angajoqqaar-siaritissimagai.

Angajoqqaarsiaasut akorngini inunnik marlunnik ukiut tamaasa makitsisoqartarpoq kalaaliaqqanik Kalaallit Nu-naanukaassisussanik.

Taamatullu aamma ilinniartitsisut marluk kalaaliaqqanik atuartitsisimasut akorngini makitsisoqartarluni, taakkuli aatsaat augustimi imaluunniit septembarimi Kalaallit Nu-naaniliartinneqartarput.

Specialcenterimit Fredericiamut

Ukioq manna siullermeersumik innarluutillit atuariannit atuartut pingasut sapaatip akunnerini marlunni Frederi-ciamiissunneqarput.

5. klassimi naloginnaasumi atuartut assigalugit angajo-qqaarsiaqartinneqarsinnaannginneri tunngavigalugit ilin-niartitsisuisa marluk piffissaq tamaat angalaqatigivaat. Angalanissaq piviusunngornikuuvoq Qaasuitsup kom-muneata angalanermi billetsit nerisaqarnerlu akilemagit. Lion's Clubimut aningaasanik qinnuteqarnitsinni tapiiffi-gineqarpugut 5000 kr.-ninik, taakkulu takusassasiornermi qimuttuitsunik bussinillu angalanermut atorneqarput. Ilaatigut makku orninneqarput:

- Koldingimi naluttarfik
- Odensemi uummasuusivik
- Tivoli
- Legoland
- Madsby sommerparken
-

Siunertaq

Angalanermi siunertarineqarput atuartuutitta immikkut pisariaqartitsisut taamaaqatitik assigalugit inuttut nal-eqassusaat qaffassarneqassammat, meeraqatimi ako-rngini misigisalikkersaarnermi naleqqersuussinnaanissaat pingaartinneqarluni.

Angalaneq ullunik 11-nik sivisussusilik nuanneraluaan-narluni iluatsittumik naammassineqarpoq.

Bygdeforældres flytning – en pengesluger

Imaks formand Sivso Dorph anslår, at regningen kan runde en milliard kroner, hvis forældrene skal flytte med deres børn til byen, når de skal fortsætte i byskolen allerede fra 7.klasse.

Det nyudnævnte landsstyremedlem Palle Christiansen fik alle politiske og faglige alarmklokker til at ringe i foråret, da han foreslog, at forældrene til bygdebørn skal flytte med til byen, når deres børn skal starte i 7.klasse.

Siden har han uddybet sit forslag overfor KNR's radio-avis. Her forestiller han sig, at forældrene skal flytte med, når børnene skal starte i 7.klasse og få stillet en bolig til rådighed indtil børnene kommer i 9.klasse, altså i to år. Herefter skal forældrene flytte ud af den bolig, der er stillet til rådighed. De kan så enten flytte tilbage til bygden eller skaffe sig en anden bolig og blive i den by, hvor børnene fortsætter deres skolegang.

“Men så har børnene haft to år med forældrene, og det vil sige, at familierne herefter har haft to år til at skaffe sig en bolig, hvis de ønsker fortsat at være sammen. På den måde kan hele familien være sammen under hele skoleforløbet”, sagde han til radioavisen.

Tasiilaq og Sisimiut

Landsstyremedlemmet foreslår, at børnene går videre til en egentlig kostskole med pædagogisk opsyn i de næste to år, altså i 9. og 10.klasse.

Palle Christiansen er ikke bekymret for finansieringsmulighederne, når det offentlige skal til at bygge kostskoler og lejligheder, fordi han mener, at det er ligegyldig om det offentlige bygger kollegier med enkeltværelser eller lejligheder.

Han mener, at der er en række finansieringsmuligheder for denne investering, blandt andet ved at beskatte pensionsordningerne her i landet.

Han foreslår, at hele projektet skal indledes med pilotprojekter i for eksempel Tasiilaq og Sisimiut. Det fremgår ikke af hans forslag, hvilke jobmuligheder forældrene skal tilbydes, når de flytter for eksempel til Tasiilaq, hvor arbejdsløsheden er stor.

Det er et forslag, der har rejst en række protester hos Demokraternes koalitionsparti i landstyre, Inuit Ataqatigiit og lærernes organisation Imak.

600 lejligheder

Det var der også under repræsentantskabsmødet i GI.Avernæs i juni. Formanden for Imak havde et afsnit i sin beretning om netop flytningen af eleverne. Alene byggeriet af lejligheder vil komme til at koste godt en milliard kroner i forbindelse med flytning af de godt 150, der er på en gennemsnitlig årgang i alle bygder.

“Da der er godt 1500 elever i bygderne, må det betyde, at der er godt 150 elever for hver årgangs elever. Det vil sige, at der skal etableres 600 lejligheder, hvor forældrene flytter med. Hvis en lejlighed koster mellem 1,5 og 2 mill.kr. vil investeringbehovet være mellem 900 og 1,2 mia.kr. Mon ikke der ellers ville kunne bygges et antal lærerboliger til langt færre midler i byderne”, spurgte Sivso Dorph.

Han understregede også, at man ikke skal opfinde en ny dyb tallerken.

“Jeg er sikker på, at hvis arbejdsgiverne vil, så vil man rimelig hurtigt kunne dække lærerbehovet med de rette omgivelser. Bygdeskoleelever, hvor der har været god lærerdækning opnår lige så gode resultater som byskoleeleverne”, sagde formanden.

Foruden de mange boliger, der kan blive behov for, hvis forældrene skal flytte med deres børn til byerne opererer landsstyret med, at der skal etableres efterskoler for børn fra bygder og mindre byer fra 9.klasse. Det står beskrevet i landsstyrets Politisk-Økonomisk beretning 2011.

Elna Egede, journalist

Angajoqqaat nuuttarnissaat – aningaasartornassaqaq

Imak-ip siulittaasuata Sivso Doph-ip naatsorsuutigaa, angajoqqaat meeqqatik 7.klasse-mi atuariat illoqarfimmut nooqatigissappatigit, tamanna milliard-ip misaanik akeqarsinnaasoq.

Atuartaanermut naalakkersuisoq Palle Christiansen naakakkersuisutut ikkukkami, politikerit soqutigisaqaqatigiiffiillu uippakaartippai, siunnersuutigimmagu meeqqat nunaqarfimmiut 7.klasse-mi atuariarlutik angajoqqaatik ilagalugit illoqarfinnut nuuttalissasut.

Tamatuma kingorna siunnersuutini KNR-ip radioavisianut itisilerpaa. Meeqqat 7.klasse-mi aallartilersut nuuttassaput angajoqqaatik ingiaqatigalugit, 9. klasssilernissaasa tungaanut inissiamik attartortinneqassasut takoloorpaa. Ukiut marluk qaangiuppata angajoqqaat inimit anissaput. Angerlarusuttut angerlassapput imaluunniit inissiamut allamut illoqarfimmi pissarsiaminnut nuussinnaapput.

“Taamaalillutik meeqqat angajoqqaatik ukiuni marlunni najussavaat, ilaqutariillu ataatsimoorusukkunik ukiut marluk atoreerlugit inissiassaminnik illoqarfimmi tassani ujarlersinnaapput”, radioavisimut oqarput.

Tasiilaq Sisimiullu

Naalakkersuisup siunnersuutigaa, meeqqat kostskolemut ingerlaqqissasut, tassani ilinniarsimasunik paarsisul-erlugit, ukiuni marlunni 9.-10.klassemi atuarnerni.

Palle Christiansen-ip ilaqutariinnut inissialiornis-saq isumannartutut isiginngilaa, tassami akissatigit apeqqutaanngimat, sanaassaq kostskole-uppat inissiaas-sappalluunniit.

Tamatuma saniatigit immikkut ittumik aningaasartuute-qarnissamut periarfissaqarpoq, soorlu soraarnerussuti-siassatut katersat maani akileraarutilersorlugit. Siunnersuutigaalu aaqqissuussineq illoqarfinni Tasiilami Sisimiunilu misillitarneqassasoq.

Siunnersuutaanili ersinngilaq, angajoqqaat nuuttussat illoqarfimmut nuuffiminni sulerissanersut, soorlu Tasiilaq suliffissaaleqiffioqisoq eqqarsaatigalugu.

Siunnersuut sakkortuumik uparuartorneqarpoq, soorlu Demokratit naalakkersuisuni suleqataanni Inuit Ataqatigi-inni ilinniartitsisullu Kattuffiannit Imak-imit.

Inissiat 600-it

Tamanna akerliuneq sinniisut Gl.Avernæs-imi ataatsimeersuarneranni aamma ersepoq. Imak-ip siulittaasuata nalunaarusiamini ilannguppaa, inissianik sanaartornis-saq milliarti tikingajallugu akeqassasoq. Tassami ukiumut nuuttartussat 150-usassapput.

“Nunaqarfinni atuartut 1500-uupt, agguaqatigiissillugulu ukiumut nuuttartussat 150-uppata inissiat 600-it pis-ariaqarsinnaapput. Inissiaq ataaseq 1,5-2,0 millioninik akeqarpat aningaasartuutissat 900 millionit 1,2 milliardillu akornanniissapput. Ila soorlu ilimanassasoq ilinniartitsisunut inissialiortoqarsinnaassasoq aningaasat ikinnerusut atorlugit”, Sivso Dorph oqarpoq.

Erseqqissarpaalu nutaaliorniaannarluni nutaaliortoqartari-aqanngitsoq.

“Sulisitsisut piumagunik ilinniartitsisussaaleqineq qaangersinnaavaat, soorlu pitsaasunik avatangiisilerlugit. Tassami nunaqarfinni atuarfinni angusat illoqarfinnut sanilliunneqarsinnaasarput ilinniarsimasunik ilinniartitsiso-qarsimagunik”, oqarpoq.

Tamatuma siunnersutigineqartup saniatigit naalakkersuisut pilersaarutigaat, kommunerujussuarni efter-skole-iornissaq, atuartut nunaqarfimmiut illoqarfeer-armiullu atuarfissaannik. Tamanna naalakkersuisut aningaasaqarnermut atatillugu nalunaarusiaanni upernaq saqqummersumi ersepoq.

Elna Egede, journalist

Bygdebørn på repræsentantskabsmødet

Repræsentantskab ønsker at iværksætte en undersøgelse af, hvordan bygdebørn kan få det bedst mulig grundlag, hvis de skal sendes i byskolen så tidligt i forløbet.

Det er landsstyremedlem for folkeskolen, der har foreslået at sende bygdebørn allerede fra 7.klasse, når børnene altså er 12 år. Det er tidligt og det er på det grundlag, at medlem i repræsentantskabet i Imak foreslår, at der skal iværksættes en undersøgelse.

Der er flere i repræsentantskabet, der mener, at eleverne ikke er modne nok på dette tidspunkt.

Repræsentantskabet bakker op om forslaget om, at iværksætte en undersøgelse eventuelt af Inerisaavik. Formanden for Imak Sivso Dorph fortalte, at det var meningen, at der skulle have været møde landsstyremedlemmet i København, men det blev dog aflyst, da landstyremedlemmets planer ændrede sig.

Der var flere emner på tapetet til drøftelserne med landsstyremedlemmet, blandt andet de kommende efterskoler, som politikerne ønsker at placere i alle fire store kommuner.

Mødet mellem landsstyremedlemmet og Imak bliver gennemført senere.

Indfør 11.klasserne igen

Repræsentantskabet bakker op om et forslag fra lærerne for ældstetrinnet i Nalunnguarmiut Atuarfia om at genindføre 11.klasse i folkeskolen.

Der var dog delte meninger om skolen skal udvides med en 0.klasse eller en 11.klasse. Et par af talerne mente, at det var bedre at etablere en 0.klasse end 11.klasse. Andre igen mente, at 11 års skolegang er for lang tid og mange ikke har brug for dette tilbud.

En af bygderepræsentanterne kunne støtte forslaget, fordi bygdeleverne bruger meget tid på, at vænne sig til livet i en by, når de rejser for at fortsætte deres skolegang med base i et skolehjem.

Til slut enedes repræsentantskabet om, at foreslå, at genindføre 11.klasse, der skal være et tilbud, da mange elever allerede er parat til at gå videre i ungdomsuddannelserne efter 10.klasse.

En folkeskole med ulige vilkår

Mange børn i den grønlandske folkeskole kan miste op til et helt skoleår i form af færre timer i løbet af deres skoletid.

Det er en uensartet folkeskole, som eleverne gennemgår, alt efter hvilken kommune, de går i skole. Det tager trintestene ikke hensyn til. Det er på det grundlag, at repræsentanten for bygdeskolelederne, Stephen Paulli Andersen foreslår, at bestyrelsen for Imak må arbejde for at sikre at alle elever skal have ensartet timetal. Sammenlæsning af klasser må også ske efter en lokal pædagogisk vurdering foretaget på den enkelte skole.

I flere kommuner har elever på mindre skolesteder i løbet af deres skoletid et mindre timetal svarende til et helt skoleår. Det påvirker selvfølgelig elevernes udbytte af undervisningen.

Men på trods af denne kvalitetsforskel bliver disse børn og deres lærere bedømt efter de samme tests. Da skolens og undervisningens kvalitet i offentligheden kædes sammen med elevernes prøveresultater, kommer bygdelærerne til at fremstå som dårlige undervisere. Repræsentantskabets medlemmer bakkede op om, at Imaks bestyrelse skal arbejde for at gøre folkeskolen mere ensartet.

Nunaqarfimmiut meerartaat siusissukkut nuunneqassappata

Nunaqarfimmiut meerartaasa taama siusitsigisumik illoqarfimmut atuariatallissappata, suna tunngavigineq-assanersoq misissorneqassasoq, sinniisut ataatsimeer-suarnerni siunnersuutigineqarpoq. Atuarfeqarfimmut naalakkersuisup siunnersuutigaa, meeqqat 7.klasse-mi atualertussat, tassa 12-inik ukiullit illoqarfinnut atuariatortinneqassasut. Tamanna siusippoq,

tamannalu tunngavigalugu sinniisut ilaata siunnersuuti-gaa kingunerisinnaasaanik misissuisoqassasoq. Ilaasortat arlaqartut isumaqarput, meeqqat taamatut ukiullit angerlarsimaffik qimallugu atuarnissamut piareer-simanngitsut.

Sinniisut tamarmik qulaajaanissamik siunnersuut tapers-erpaat ilaatigut siunnersuutigalugu misissuineq Iner-isaavimmit ingerlanneqassasoq.

Imak-ip siulittaasua Sivso Dorph oqaluttuarpq, naalakker-suisoq Københavnimi siulersuisut naapittusaaasimagalu-arat, taamaatiinnarneqartorli, naalakkersuisup pilersaarutai allanngorsimmamata.

Naalakkersuisoq naapillugu oqaluuserisassat arlaqarput, soorlu efterskole-sat, kommunerujussuarni sisamani piler-sinneqartussat naalakkersuisunit pilersaarutigineqartoq.

Naalakkersuisup Imak-illu naapinnissaat kingusinnerusu-kkut ingerlanneqarumaarpoq.

Elna Egede, journalist

11.klasse pilerseqqillugu

Nalunnguafiup atuafiata siunnersuutaa, 11.klassep pil-erseqqinnissaa siulersuisut suliniutigissagaat, sinniisunit tamaniit tapernerneqarpoq.

Oqallinnermi erserpoq, najuuttut illuatungeriittut atuarneq sivitsorneqassanersoq 0.klasse-mik 11.klasse-milluunniit. Oqaaseqartut ilaasa 0.klasse taperseraat ilaasa 11.klasse pilersikkusukkaat. Oqaaseqartut ilaata oqaatigaa, ukiuni aqqanilinni atuarneq sivisuallaartoq.

Nunaqarfimmiut ilaat siunnersuummut tapersiivoq oqarluni, inuusuttuaqqat illoqarfimmut atuariat ukiup ilarujussua atortaraat, angerlarsimaffik qimallugu inuuneq sungiun-niarlugu.

Aallartitat naggataavut isumaqatigiipput siunnersuutigi-umallugu 11.klasse pilersinneqassasoq, atuartut ilaannut neqeroorutitut, ilarpassuisami atorfissaqartinngimmas-suk, inuusuttut ilinniarfiini ilinniaqqinnissamut 10.klassip kingorna piareertaramik.

Atuarfeqarfik naligiissitsinngitsoq

Meeqqat ilaasa atuarnerninni ukioq ilivitsaq annaasar-paat, atuarfinni annerusuni atuartunit minnerusuni atu-arneq ulluinnarni sivikinnerusarmat.

Tassami atuarfik meeqqat atugaat assigiinngisitaqaaq, apeqqutaasarmat kommunimi sorlermi atuarneq. Soorlu tamanna trintest-inut atatillugu nalilersorneqartanngilaq. Tamanna tunngavigalugu nunaqarfimmi atuarfimmi pisortat sinniisuata Stephen Paulli Andersen-ip siunner-suutigaa, Imak-ip sulissutigissagaa, atuartut tamarmik assigiinnerusunik time-qarlutik atuartitaanissaat. Klassit ataatsimoortillugit atuartitsisarnisamik aalajangertarneq atuarfinni ataasiakkaani ilinniartitsisoqatigiinni naliler-sorneqartariaqarpoq.

Tassami kommunini arlaqartuni atuarfeeqqani atuartut atuarnerat sivikinnerusarpoq ukiuni tamani atuarfiusuni annaasaat katikkaanni ukiumik ataatsimk naleqarluni. Soorunami tamanna meeqqat atuarnerni sunniinerlut-tarpoq.

Atuarnernup pitsaassusaa appasinnerugaluartoq, meeqqat ilinniartitsisullu misilitsitsinerinnarmik tunngavilerluni nalil-ersorneqartarput. Atuarfiup atuartitsinerullu pitsaassusaa innuttaasunit trintest-it tunngavigalugit nalilersorneqar-tarmat, nunaqarfimmi ilinniartitsisut ilinniartitsinerluttutut nalilerneqartarput.

Sinniisoqarfiup ilaasortaasa siunnersuut taperserpaat, Im-ak-illu sulissutigilissavaa atuarfeqarfik naligiinnerusumik tunngaveqartoq.

Kaassassuk binder forældre og lærere sammen

Skoleder i Ikerasaarsuk, Stephen Paulli Andersen finder uortodokse kommunikationsformer, der får debatten i gang i en lille skole i en bygd med godt 100 indbyggere

Stephen Paulli Andersen leder af Qaqqannguup Atuarfia i Ikerasaarsuk ved Kangaatsiaq har sendt ni til GU i Aasiaat. Det er ikke noget, som den 54-årige skolelærer går rundt og praler med under repræsentantskabsmødet, her i den ombyggede herregård i den fynske midsommeridyl.

“Der er ni, der går på GU heraf to på pilot-GU”, svarer han på spørgsmålet, mens han bakker på sin pibe.

Skumringstimen er kommet, regnen falder stille over den frugtbare jord, der nærmest eksploderer i blade, blomster og græs og giver mange grønlandere høfeber. Kaffekopperne er taget med ud i glashuset, hvor rygningen foregår blandt de få rygere, der altid finder sammen derude og falder i snak om stort og småt.

Vi sidder og pulser løs i et landskab, der er den diametrale modsætning til klipperne hjemme i Grønland. I det her tilfælde bygden Ikerasaarsuk, der blot har 100 indbyggere.

Her har Stephen og hans kone Elin undervist i 19 år. Deres børn er vokset op i den lille bygd og har nu forladt forældrene. Årene er gået nådigt henover manden, der er 54 år. Han er med på en stiltfærdig diskussion om bygger kontra byer og specielt ligegyldigheden, der blæser henover de godt 55 bygder og deres godt 9.000 indbyggere.

Moderne teater

Den stille eftertænksomhed og respekten for sine medborgere kendetegner nemlig Stephen, der sammen med kolleger bruger uortodokse kommunikationsformer, for at komme i kontakt med elevernes forældre.

“Hvis jeg spørger dem, så vil de komme med et svar, der ikke går i dybden. Det er på det grundlag, at vi laver fremtidsværksteder for børnene, hvor forældrene bliver inviteret til at komme og se resultatet og debattere ud fra det, børnene har vist”, fortæller han.

Han har et brændende ønske om, at skolen skal være folkeskole og dermed ikke systemets skole. En måde at få forældrene i tale var at opføre et teaterstykke som børnene og lærerne i fællesskab medvirkede i.

“Vi vil gerne have, at forældrene får indflydelse på den folkeskole, deres børn går i. Vi fik børnene til at tale om fremtidige fremtidsscenarier og forældrenes meninger, sådan som børnene opfatter dem. Vi gav for eksempel børnene til opgave, at komme med eksempler på noget de har lært af deres forældre, som de vil være stolte af. Altså den bagage, som børnene ønsker at tage med fra opvæksten”.

“Vi puttede det hele i et Kaassassuk eventyr, hvor også lærerne medvirkede i en temmelig moderne udgave af Kaassassuk, men handlingen var genkendelig”, fortæller Stephen Paulli Andersen.

Stolte mennesker

Forældrene kom og så stykket og det blev fulgt op af en debat. Det var så populært, at der kom 38, hvor børnene kommer fra blot 14 hjem.

Under den efterfølgende debat, åbnede forældrene op for en bramfri diskussion.

“Det var helt utroligt at høre. Det var stolte mennesker, der kunne være åbne for hinanden. Der kom helt klare mål ud af debatten. Forældrene ønskede, at børnene skal kunne klare sig selv. De skal have respekt for hinanden og sig selv. De skal også kunne udtrykke deres følelser for deres medmennesker”, fortæller han.

Skolederen har fået optaget det hele, skrevet det ned og fået det oversat af sin datter, der er vokset op i Ikerasaarsuk og kontrolleret af Esta Marie Inûsugtók, der er decentral lærerstuderende. Der er mange flere input, han stadig kan trække ud af denne åbne debat og bruge på sin skole.

Ikerasaarsuk 2011

Foto: SAP Ikerasaarsuk

re, børn

Han understreger også, at underviserne får en masse ud af disse fremtidsværksteder, fordi de får input til deres undervisning og kontakten til forældrene bliver også nemmere. Interessen for forældremøder stiger, sådan at samarbejdet mellem skole og hjem bliver bedre.

Folkelighed

Stephen er blevet færdig med sin masteruddannelse med udgangspunkt i disse fremtidsværksteder, men han fortsætter uddannelsen, der selvfølgelig bygger på bygdeskolen og som er blevet til fordi han får støtte fra kollegerne, der bruger deres eftermiddage aftener til pædagogisk forberedelse og være sparingspartnere..

“Min opgave er at bygdeskolen ikke bare skal være økonomisk funderet, men også fagligt koncentreret. Det gælder også præsentationen af fakta, hvor eleverne skal tilegne sig det på et helt andet folkeligt grundlag. Den pædagogiske opgave er, at skolen ikke skal lade sig styre af et ønske om gode resultater, men at den faglige fordybelse bygger på en lokal opbakning

“Dette kræver et folkeligt grundlag, og derfor er det nødvendigt, at det folkelige grundlag debatteres. Det er jo ikke alle værdier, der er gangbare længere. Men hvis de ikke debatteres, så får de lov til at virke. Også selvom de ikke længere er hensigtsmæssige. Sådan er det også med læreres undervisning”.

“Men ændringer kommer ikke bare med nye manualer og udefra kommende eksperter. Udvikling kan nok igangsættes udefra, men skal de blive til noget, må ansvaret tages indefra, fra hjemmene og fra de enkelte lærere”, siger Stephen Paulli Andersen.

Elna Egede, journalist

Stephen Paulli Andersen ønsker en folkeskole i ordets egentlige forstand. Skolen skal ikke være systemets, men først og fremmest børnenes og deres forældres.

Angajoqqaat, meeqqat ilinn

Ikerasaarsummi atuarfiup pisortaata Stephen Paulli Andersen-ip attaveqarfinni atuarfeeqqami oqallinneq pilersinniarlugu.

Foto: SAP, Ikerasaarsuk

Ikerasaarsummi Qaqqannguup Atuarfiata pisortaata Stephen Paulli Andersen-ip atuartut qulingiluut Aasianni GU-mut atuariatortippai. Ilinniartitsisup 54-inik ukiullip nipaatumik tamanna atorpaa ilinniartitsisoqatimi akornanni ajugaaniutiginnigilluarlugu, Fynip aasarissilluni nuannerseruttornerani aallartitat ataatsimeersuarneranni.

“Qulingiluut GU-mi atuarput, taakkunannga marluk pilot-GU-mi, aperineqarami akivoq”, pujortaatini saallugu.

Taarsiartorluni, sialualarpoq, issoq naggoreqisoq imert-erlugu, tamatuma malittaani naasut, orpiit pilutaat ivikkallu qartortutut ilillutik naasutut isikkoqarput. Ilami kalaallit arlaqartut høfebereqalersillugit. Tiitorfiit nassarlugit pujortartut ikiliartuinnavissut pujortartarfimmi igalaaminermik assersorneqarsimasumi issiapput, inuunermi pisut annertuut annikitsulluunnit nipaatumik oqaluuseralugit. Pujortakkavut millutillattaarlugit, nunatsinni qaqqat ujaraminersuillu eqqarsaatigalugit nuna allarluinnaq isiginnaarparput. Tassani eqqaaneqarpoq, nunaqarfik Ikerasaarsuk, 100-it missaannaanik inuttaqartoq.

Stephen nuliau Elin ukiuni 19-inini nunatsinni ilinniartitsis- uupput. Nunaqarfeerannguami qitornaat alliartorput, ullu- mikkulli inerikkamik namminneq inuuneqalerput. Angutip

ukiui takuneqarsinnaanngillat. Nunaqarfiit aalajangiisar- tunit soqutigineqannginnerat killormulli illoqarfinni ang- isuuni alaatsinaanneq oqallisigaarput. Tassami taanna nunaqarfinni pisunik soqutigisaqannginneq nunaqarfinni 55-ini innuttaasalu 9000-it ukiuni kingullerni annertuumik malugaat.

Isiginnaagassiaq nutaaliaq

Nipaatumik eqqarsarnek inuiaqatiminullu ataqqinninneq Stephen-imut ilisarnaataavoq, taassuma ilinniartitsisup suleqatini suleqatigalugit nunaqarfimmioqatitik attaveqar- figiniarsarisarpaat attaveqaatit nalinnginnaanngitsut atorlugit.

“Tassami nunaqatikka aperigukkit inussiarnersumik qal- linnarsiorlumik akisarpaannga. Taamaattumik siunissami kissaatit pillugit meeqqat takutitassiorittarpavut, angajo- qqaat takusassaannik oqallinnissamullu tunngaviussar- siorluta”, oqaluttuarpoq.

Qamannga pisumik kissaatigaa, atuarfik innuttaasut atuarfigissagaat, pisortat atuarfiginagu. Angajoqqaat at- taveqarfigiumallugit, isiginnaagassiamik pilersitsipput, meeqqat ilinniartitsisullu inuttaliullugit.

“Meeqqat atuarfianni angajoqqaat sunneeqataanis- saat atuarfimmi kissatigaarput. Taamaattumik meeqqat

Ilinniartitsisullu kattuppai

veqaatit allakkajaat atortarpai, nunaqarfimmi 100-it missaanaanik inutal-

oqaluttuartippavut, siunissami pilersaarutaannik ilanngulugu angajoqqaat isumaat meeqqanit paasineqarnerat tunngavigalugu. Meeqqat suliasippavut, angajoqqaanit ilikkakkaminnik tulluusimaarutigisaminnik oqaluttuaqqulugit. Tassa inuunerup sinnerani angerlarsimaffimmit atugassatut meeqqat piukkussa.

“Oqaluttuat tamakku eqikkarlugit Kaassassuk pillugu isiginnaagassiatut ilusilerparput, ilinniartitsisut aamma inuttaliullugit. Tassami isiginnaagassiaq nutaaliaalluinarpog, oqaluttuassartaali ilisarnarluni”, Stephen Paulli Andersen oqaluttuarpoq.

Inuit imminut tatigisut

Angajoqqaat isiginnaariakaapput, tamannalu oqallinnermik nanginneqarluni. Isiginnaartitsineq alutorineqangaarmat 38-it takkupput, naak atuartut angerlarsimaffiit 14-iinnaasut.

Oqallittoqalermat, angajoqqaat ammarput, unneqqarisumillu tamarmik pegataallutik.

“Ila tusarnaarlugit nuanneqaaq. Inuit tulluusimaarut, imminnut ammasinnaasut. Anguniagassavut ersarilluinartut oqallinnermi saqqummerput. Tassami angajoqqaat kissaatigaat, meeqqat nammineersinnaalissasut, nuna eqqarsaatiginagu inulli tassani pineqarpoq. Ataqqeqatigiisapput, aamma imminnut ataqqissapput. Inoqatiminnut misigissutsitik unneqqarissumik anittassavaat”, oqaluttuarpoq.

Atuarfiup pisortaata oqallinneq tamaat immiuppaa, lkerasaarsummi alliartortup paniata nutseruppaa, ilinniartitsisunngorniallu Esta Marie Inûsugtup kukkuner-siorlugu. Tassa angajoqqaat immersuipput, sumorsuaq atorneqarsinnaasunik.

Erseqqissarpaa atuarfimmi ilinniartitsisut annertuumik pisarsisut, atuartitsineri atugassaminnik immerneqarlutik, tamatumalu saniatigut angajoqqaanik attaveqarneq oqin-rulerpoq. Angajoqqaanik ataatsimiititsineq soqutigineqarnerulerpoq, taamaalillunilu atuarfiup angerlarsimaffiullu suleqatigiinnerat pitsaanerulerluni.

Inuppalaarneq

Stephen-ip masterinngorniarnini naamassivaa, siunissamut pilersaarutit pillugit suliniutinik tunngaveqartoq. Ilinniarninili ingerlateqqippaa, soorunami aamma nunaqarfimmi atuarfimmu sammisoq. Taama pisinnaavoq, annertuumik suleqatiminit tapersersorneqarami, soorlu ilinniartitsisut ualikkut unnukkullu pædagogikki suliniarnermi tunngavissaq piareesartarpaat, ilinniaqqittorlu oqalliseqatigisarlugu.

“Suliasanni anguniarpara, nunaqarfinni atuarfik aningaasatigut pitsaasumik tunngaveqaannarani, faglig-imik

tunngaveqarluartoq. Soorlu atuartut ilinniagassaat nunami innuttaasut tunngavigalugit ilikkartinneqassapput. Pædagogip tungaaitigut atuarfik angusassat kisiisa sammillugit ingerlanneqassanngilaq, ilinniakkanillu itisilerineq innuttaasunik tunngaveqassaaq.

“Tamanna innuttaasunik tunngaveqassappat, innuttaasut pingaartitaat oqallisigineqassapput. Tassami naleqartutut nalilersukkat ilaat ullumikkut inuunitsinnut tulluarunnaarsimapput. Oqallisaanngikkunik, ingerlaannartarput. Naak sunniutai pitsaavallaarunnaarsimagaluartut. Soorlu ilinniartitsisut atuartitseriaasiat aamma taamaalisinnaasoq”. “Allannguutit malittarisassatut avataaniit ilisimatuunit agguinneqassanngillat. Ineriartorne avataaniit aallartinneqarsinnaavoq, timitalersorneqassappalli angerlarsimaffiit ilinniartitsisullu ataasiakkaat akisussaaffik tigusariaqarpaat”, Stephen Paulli Andersen oqarpoq.

Elna Egede, journalist

Foto: SAP, lkerasaarsuk

Stephen Paulli Andersenip kissaatigaa, atuarfik innuttaasunik tunngaveqartoq. Atuarfik pisortanik tunngaveqassanngilaq, kisiannili meeqqat angajoqqaavilu aallaaviussapput.

Arbejdsglæden er

Efter en massiv kritik gennem hele det sidste år, må lærerne finde arbejdsglæden igen

Alle mennesker - også lærere - har en lærer lysende klar i erindringen. Læreren, der kunne lære en tal analfabet matematik ved at tro på vedkommende og få hende til at åbne sig for tal i stedet for bare at lukke af. Eller den klas-selærer, der havde så meget omsorg i sig, at hun var i stand til at holde sine gamle elever til ilden - under uddannelsen.

Der er mange flere lærere, der trænger sig på, hvis du åbner op for erindringerne fra skoletiden. Det var det formanden for Sivso Dorph mindede om, da han holdt den mundtlige del af beretningen, i forbindelse med åbningen af repræsentantsk-absmødet GI.Avernæs i Danmark den 23.juni i år.

Han konstaterede, at kritikken af folkeskolen har været mas-siv det sidste år.

“Det hele startede med, at et medlem af økonomisk råd rejste kritik af folkeskolens ressourceforbrug under IKT seminaret i september. Derefter fortsatte kritikken i betænkningen fra økonomisk råd. Siden fulgte seminaret om evaluering af Atuarfitalak, hvor trintest resultaterne blev fremlagt. Det blev fulgt op af skatte- og velfærdskommissionens betænkning og

i politisk økonomisk beretning”.

“Det har ikke været sjovt at være lærer under efterårets, vin-terens og forårets måneder. Men kritikken skal ikke kue os. Vi skal videre. Nu skal vi til at finde løsninger og glæden ved at være lærer og skoleleder igen”, sagde han.

Mangfoldighed

Formanden for Imak pegede på, at læreren gennem sin lær-ergerning, som han er alene om at bestride.

“Ikke to lærere er ens. Vi er forskellige. Enhver lærer er unik på sin måde at være lærer på. Vi har hver vores styrkesider. Det er på vores styrkesider og personlighed vores elever husker os. Lad os få lov til at bruge vores styrkesider”.

“Nogle er gode til effektiv pædagogik. Andre har deres styrkesider ved andre undervisningsformer. Lad dem bruge dem. Der skal være plads til alle lærere. Folkeskolen skal rumme forskellighed – også blandt lærerne. Det er i mang-foldighedens udfordringer udviklingen sker”, sagde han.

Nytænkning

Sivso Dorph mener helt klart, at nytænkning og handling skal ske lokalt på skolerne i stedet for at forsøge styre skolerne

Sulerusussuseq – tassami

Ukiup ingerlanerani sakkortuumik isornartorsiorneqarnerup kingorna sulinermi nuannisarneq ilinniartitsisut nassaareqqit-tariaqarpaat.

Inuit tamarmik – aamma ilinniartitsisut – ilinniartitsisumik pu-igorsinnaanngisaminnik qamaniittuuteqarput. Ilinniartitsisoq kisitsisinik poqitsumik ilinniartitsisoq – atuartuutini tatigig-amiuk kisitsisinut ammarlugu. Imaluunniit taanna klasse-mi ilinniartitsisoq atuartuutiminik paaqqutalik, allaat atuareerlutik ilinnialermata takusartarlugit ilinniarnerni sukassaasoq.

Ila ilinniartitsisut qamaniittut arlaqartut eqqaakulutitsinermi takkuttarput. Tassa siulittaasup Sivso Dorhip GI.Avernæsimi junimi ataatsimeersuarneq ammarlugu oqalugiaataani eqqaasitsivoq oqarluni kinaluunniit ilinniartitsisumik puigu-naatsumik tigummiaqartoq.

Tassami ilinniartitsisunik isornartorsiuineq ukioq ilivitsaq ingerlanneqartoq sakkortuvoq.

“Aningaasaqarnermik siunnersuisuni ilaasortap atuar-feqarfiup aningaasanik atuinera IKT pillugu ataatsimeer-suarnermi isornartorsioqqaarpaa. Tamanna uparuaaneq aningaasaqarnermik siunnersuisut nalunaarusiaanni nangingneqarpoq. Tamatumalu kingorna Atuarfitsialammik nalilersuinermi, trin-ini misiligitit inerneri saqqummiun-neqarput. Aningaasaqarneq atugartuussuserlu pillugit nalunaarusiami toqqartuineq nangingneqarluni naggataavullu aningaasaqarneq pillugu nalunaarusiami aamma naqqis-suserneqarlutik”.

Ilinniartitsisoq 30

“Tassami ukiaq, ukioq upernaarlu ilinniartitsisuuneq nuan-nersimanngilaq. Isornartorsiuinerilli nakkartissanngilaatigut. Ingerlaqqittariaqarpugut. Ilinniartitsisutut atuarfimmilu pisor-tatut aaqqiissutissat nuannisarnerlu nassaarisariaqarpagut”, oqarpoq.

Assigiinngisitaarnikkut amerlangaassuseq

Imak-ip siulittaasuata tikkuarpaa, ilinniartitsisoq atuartsin-ermi suliaq kisimiilluni ingerlatarimmagu.

“Ilinniartitsisut marluk tamarmik immikkooruteqarput. Assigi-inngilagut. Ilinniartitsisormi immikkkooruteqarlunnartumik atuartitseriaaseqarpoq. Tassami nukittoqutivut kinaassuser-pullu tunngavigalugit atuartuutitta eqqaamasarpaatigut. Nukittoqutivut atortigit”.

“Effektiv pædagogik-imik ilaat pikkoriffeqarput. Ilaat allanik atuartitseriaatsinik. Atorluarniartigit. Tassami ilinniartitsisut tamarmik inissaqarput. Meeqqat atuarfiata assigiinngissuseq akuerisariaqarpaa aamma ilinniartitsisut akornanni. Tassami assigiinngisitaarnikkut amerlangaassuseq aqutugalugu ineri-artorneq sukkatsittarpoq”, oqarpoq.

Nutarterineq

Sivso Dorph isumaqarpoq, nutaarterineq timitalernissaalu atuarfinni ataasiakkaani ingerlanneqassasoq atuarfiit qeqqani aqutsisoqarfinnit aqunnagit.

- Ilinniartitsisoq pikkorrisoq sumiilerpa. Ilinniartitsisut tamarmik ataasiakkaarlutik assigiinngitsunik atuarteriaatse-

der – altid

fra centralt hold:

“Hvor bliver den professionelle lærer af. En professionel lærer er en, man har tillid til, en man kan overlade sit barn til, i vished om at læreren vil give barnet den nødvendige undervisning, for at barnet bliver i stand til at klare sig selv som voksen”.

“Det er den folkeskole vi drømmer om. Vi vil tage ansvaret for folkeskolens udvikling. Vi ønsker at tage ansvaret for, at kvaliteten i folkeskolen løftes. Vi ved, vi arbejder med landets vigtigste resurse: børn og unge”, sagde Sivso Dorph og pegede på, at det faktisk er skatte- og velfærdskommissionen, der peger på lærernes pædagogiske frihed og ansvar: Lærerne og skoleledelsen har den pædagogiske kompetence og frihed, men også ansvaret over for børn og unge. Kommunalbestyrelsen skal derfor holde skoleledelsen op mod dette ansvar. Fokus i hele denne diskussion bør være fremadrettet – hvor står vi nu, og hvordan kan det gøres bedre, skriver altså skatte- og velfærdskommissionen i sin betænkning”.

Det er - som formanden for Imak gør opmærksom på - druknet i diskussionen om trintestene og folkeskolens pengeforbrug.

aniittuarpoq

qarput. Ilinniartitsisoq pikkorissoq tatigineqarpoq, meerarisaaq angajoqqaanit tunniunneqartarpoq, ilisimallugu ilinniartitsisup meeraq naammaginatutik atuartissagaa inersimasunngorpat nammineersinnaalersillugu.

“Tassa atuarfeqarfik taamaattoq takorloorparput. Atuarfeqarfiup ineriartornissaa akisussaafigiumavarput. Atuarfeqarfiup pitsaassusaata qaffannissaa akisussaafigiumavarput. Tassami nalunngilarput nunatta ineriartorfissai pingaarnerit tigummillugit, tassalu meeqqat inuusuttullu, Sivso Dorph oqarpoq issuarlugulu, ilinniartitsisut pædagogik-ip tungaagit kiffaangissuseqarnerat akisussaafeqarnerallu akiler-aarnermut atugartuussuseqarnermullu ataatsimiititaliarsuup tikkuarsimasaa:

Akisussaaffinnik agguaaneq erseqqissuussaaq. Atuarfimmi aqutsisut ilinniartitsisullu perorsaanikkut akisussaafeqarput kiffaangissuseqarlutillu, aammali nunap isumalluutaa-nut pingaarnerit tungaannut – meeqqt inuusuttuaqqallu. Taamaammat atuarfiup aqutsisuisa taama akisussaafeqarnerat kommunalbestyrelsep eqqumaffigissavaa. Oqallinnermi tamatumani qituisoq siumut isigisuussaaq – qanoq pitsaaner-ulersitsissaagut, pitsanngorsaatillu suut pilersineqassappat”.

Tamannarpiag anersaaq trintest-it atuarfeqarfiullu aningaa-satigut atuinera pillugu oqallinnermi tammarsimasooq, Imak-ip siulittaasua oqarpoq.

Allattoq Chris Paton, Qaanaaq

Oversættelse:
James Kreutzmann

Ulluni pissanganartuni ilaatigullu pakatsiffiulaar-tuni makkunani, tassa kalaallit atuartut ilinniartit-sisullu Internetimut iserniarnerini iluatsippal-laangiffiusuni, allagaqaateqarninni matumani siunis-saq ungasinnerusoq sammerusuppara. Oqaluttuariniakkakka tassaapput e-bøgerinik taaneqartartut, taakkualu periarfissat atuuttut siunissami perorsaanikkut suliaqarnitsinni ator-luarsinnaanerisa pi-ngaaruteqalersinnaaneri.

Elektronikkut periarfissarpassuit tipiffiartorpaatigut

Oqariataaseq e-bøger (elektronikkut atuakkat) assigi-inngitsunik imaqarpoq. Tamannali sapinngi-samik paasi-narneroqqullugu oqaatigisinnaavarput e-bøger tassaam-mata qarasaasiaq atorlugu atua-gassiat e-bogslæserimik taaneqartartoq atorlugu atuarneqarsinnaasut. Filet qar-saasiamiittuut taak-kua arlalitsigut arlariiusarput, tassa PDF-nngorlugit (Portable document Format) aamma WORD- dokumentinngorlugit, tassa e-bogslæser atorlugit imaluunniit konvertering pisariitsoq atorlugu ingerlaannaq atuarneqarsinnaasunngorlugit.

Kisiannili periutsit taakkua ilisimaneqarluartut tas-saaginnarput qarasaasiatigut periarfissarpassuit ilaan-naminngui, tassami maannakkut e-bogslæserit qulaani pineqartut allarpassuillu, soorlu atuak-kiat e-bogimilu atuarneqarsinnaasut, soorlu aviisit atuagassiat qarasa-siatigut tiguneqarsinnaasut atuarsinnaavaat, aammalumi inuit ataasiakkaat nittartagaat, websidellu e-bogslæserim-it atuarneqar-tarput.

Pissanganartuali tassa internetikkut attaveqaammik 3G-mik pilersitsinikkut e-bogslæserit ilaasa atuakkat assigisaallu toqqaannartumik downloaderlugit pissar-siarineqarsinnaanngormata atuakkap pisiarineranit akis-unerunngitsumik, tassami attaveqarneq akeqanngimmat. Maannali tusatsiakkakka naapertorlugit 3G Internet Nuummi atorneqalissaaq, tamatumalu siunis-sami uagn-nut e-boginnullu soqutiginartua tassa Kalaallit Nunaanni illoqarfiit pingaarnersaata tike-raarnissaa.

Atuakkat akiisa 75%-ii sipaarneqarsinnaapput

Attaveqaat 3G-mik atuinerup qanoq pisariitsigineranut tunngatillugu assersuusiulaarniarpunga - kiisalu qanoq aningaasatigut sipaaruteqarsinnaanerlunga. Danmarkimiit angerlamut ingerlaarninni Kastupimi tim-misartut mittarfissuani atuakkamik ataatsimik marlus-sunnilluunniit pisinissara nuannarisaqaara. Naak atu-agarpassuarnik pissanganartunik nioqquteqaraluartoq taamaattoq akisoqaat. E-bogera – kindle Amazon-imeer-soq – atorlugu qara- saasiatigut atuagaarniarfiup atu-agaarniutai akeqanngitsumik misissuataarsinnaavakka. Kisiannili aamma nuannaraara atuagaq attuualaassal-lugu, taamaammallu atuagaarniarfimmu iser-tarpunga. Atuakkamik pissanganartumik, pissanganarpallaangit-sumilli akilimmik nassaaraangama atuagaarniarfim-miit anisarpunga, taavalu e-bogera ikittarlugu, minutsit marlussuit qaangiutiinnartut atuakkap kapitalia siulleq atuarlugu aallartereersimasarpunga – tamatumalu sania-tigut akuttunngit-sumik atuakkap akiata 75%-ia sinnerlugu sipaartarpara.

Kiisalu ilannguttariaqarpara atuagaq pisiara tuluttuujum-

mat, tassami massakkorpiak atukkanik ka-laallisuunik nioqquteqartoqanngimmat kiisalu atuakkat qallunaatuut ikittuararsuit qarasaasiatigut pi-siarineqarsinnaammata. Tamanna sukkut atuartitsinermut attuumassuteqarpa? Attuumassuteqanngilaq attuumassutinillu ulikkaarluni. Massakkorpiak e-boginik tuluttuunik akeqanngitsunillu ulikkaarpoq.

Atuakkiortorsuit, soorlu Dickensip aamma Shakespeare-p atuakkiaat aammalumi Saxo Grammaticus e-bog akeqanngitsumik pissarsiarineqarsinnaapput. Atuakkat taakkua aamma tyski-suunngorlugit franskisunngorlugil-lu e-boginngorlugit maannakkorpiak suliarineqartut aamma ake-qartussaangillat.

Atuakkaat ilisimaneqarluartut, klassikerinik taaneqartartut kisimik downloaderlugit pissarsiassaangillat.

Aalborg Universitetimi ungasissumiit ilinniartutut ilin-niarnerma nalaani atuagassarpassuakka PDF-ikkut pissarsiarisarpakka. Pingaartumik printerimut bilikkitas-sanik tamatigut pissarsiffiusanngitsuni-mi najugaqarluni, aammalu pappialanik sipaarniaraanni, pitsaaneruvoq e-bogslæser atorlugu atuagassat atuaraanni, taamaalil-lunilu anillatsitassat sipaarlugit.

Tamatuma qanoq pitsaatiginera nalornigussiuk atu-agarsi pillugu allagannguanik notat-inik sanasin-naavusi, tassungalu atatillugu ilanngutiinnassavara maannakkut e-bogslæserit notat-iliornissamut toortartagannguanik mini-tastaturinik peqareermata. Oqaseqaatit notat-it ta-makkua attaveqaat 3G-mik peqarfiusuni taanna atorlugu akeqanngitsumik siaruarternegarsinnaapput.

Upperinngiliuk?

Malugisinnaavara manna tikillugu oqaatigisimasakka qarasaasiami nalinginnaasumi suliarineqar-sinnaanersut suli upperivallaanngikkissi.

Aap ilumoorpusi, kisianni e-bogslæserit immikkut ittumik ilusiligaanertik pissutigalugu piffissami sivisuumi qasuna-nngitsumik atuaatigineqarsinnaammata.

E-bogslæserip skærmia qarasaasiatuulli tunuaniit qaam-maquteqanngilaq, tamatumalu kingunera atuarnemi isit qasutinneqassanngimmata. Akerlianilli imaangilaq inimi qullernik allanik ikuma-soqartinngu atuartoqarsinnaasoq. Teknikki taanna atorlugu pappialamiittutulli imaluunniit atuak-kanik nalinginnaasumik atuarsinnaannissaaq peri-arfissaqarpoq.

Atuakkat 1000-t punnerlu poortaq

Aap taamaaliortoqarsinnaavoq, uannillu ilisarisimannittut nalunngilaat angerlarsimaferni atuagaa-tepassuaqartun-ga, kisiannili massakkut tigumiaara tassa e-bogslæser. E-bogslæserinni 3 gigabyte ti-killugit qarasaasiakkut atuakkat imaritineqarsinnaapput. Naak kisitsisinut kakkannerpaajunngikka-luarlunga oqaatigisinnaavara e-bog ataaseq nalinginnaasumik 1 megabytep ataaniikka-juttarmat, taa-maattumillu gigabytip ataatsip iluani e-bogit 1.000 misaaniissinnaapput. Najukkanni atuakkanik atorniararfimmukariarlutit atuakkat nalinginnaasut 1000-t katersukkit tigoriarlugillu majuartarfit-sigut uteqattaaru-tikkit. Uanga e-bogslæseriutiga 250 gram inutsiarlugu oqimaassuseqarpoq. Tassuma assigaa punneq poortaq ataaseq, kisiannili imaqarnerungaatsiarluni.

Arlaanni atuakkat 1.000-t misaaniittut majuartarfitsigut uteqattaarullugit misilissagalarukku taakkua qaavisigut ordbogit marlussuit kiisalu atuakkat anginerusut assil-iartarpassuallit ilanngute-reerigit tassami e-bogslæserit

kindle-tut ittut ordboginik akeqanngitsunik imaqareemata, taakkualu atuarnermi oqaatsit ilaannut tunngatillugu atorfissaqartinnerisigut ingerlaannartumik atorneqarsinnaammata, kiisalu assiliartai assigiinngitsunik inissitsit-erneqarsinnaammata, allisinneqarsinnaallutik millisinneqarsinnaallutillu. Uparuarneqarsinnaasutuarli tassa e-bogimi assiliartat manna tikillugu taamaallaat qalipaate-qanngitsunngorlugit saqqummersinneqarsinnaammata.

E-bogslæser atuarfimmud

Isumassarsiatsialak, kisianni ilinniartitsisumut AD-mik assigisaanilluunniit pikkorissartumut periar-fissat sania-tigut atortorissaarut manna atuarfimmu atuartunut qanoq iluaqutigitinniarneqarsinnaava?

E-bogslæser, soorlu assersuutigalugu kindle 1.500 dkr. missaani akeqarpoq. Taassuma atuakkat qanoq ikkaluar-tulluunniit imarisinnaavai, aamma atuakkat titartagartallit tabelitallit assigisaallu.

Punnertut Lurpakitut ataatsitut oqimaatsigaaq, kisianni ilu atuakkatut nalinginnaasutut isikkoqarluni, kisiannili saannerulluni. Assammi inissisimalluuartuvuq, kaajal-latsipallanneqarsinnaalluni qupper-nerit atuaqatinut takutinniarlugit. Atuakkat ilaanni sumut killinnerit naluna-aqutsersimagukku, ima-luunniit oqaaseqaatinik notat-imik ilanngussisimaguit, sukkasuumik nanisinnaavatit takutil-lugillu, soorlu assersuutigalugu projektimik suliaqarnerup nalaani. Kindle-t angissutsit assigiinngitsut mar-luupput, nalinginnaasoq (assiliaq takuuk) allalu aviisinik atuf-fatiginissaanut naleqqunnerusoq. Kindle sorlerluunniit toqqaraluaanni imaluunniit e-bogslæser toqqaralua-aanni atuarfiup ilinnia-gassatut fagiini atuagassat tama-asa tigumiartakkami ataasiinnarmi anginngitsumik, ilami atuagan-nguatut mikisutut atsigisumi tamarmik imarineq-arsinnaapput. Filit, tassa e-bogit, PDF-it allallu nuun-neqarsinnaapput qarasaasiamiit USB-kabel aqutigalugu, oqaatigineqareersutulli ordbogit immiunneqareerput. Kindle batteriit ulikkaarlugit immernerisigut sap. ak. ar-laqartuni nalinginnaasumik atorneqarsinnaa-voq. Atuagaq ataaseq qaammatip ataatsip ingerlanerani atuaraanni, tassa unnuit tamaasa kapitali a-taaseq missiliorlugu atuartaraanni, taava batteriip atuarnarup nalaani immer-tarnissaa pisariaqanngi-laq.

Iluatsitsillutilli 3G-mik periarfissalimmiikkuit periarfissallu tamaasa atorlugit taakkununga ilan-ngullugu Wikipedia akeqanngitsaq, taava batteriip minnerpaamik sapaatip akunneranut ataasiar-lutit immertariaqartassavat.

E-bogslæseri atuagaasivimmiitneqassappat tassunga puusaaq illersuutaasoq pisarineqarsinnaa-voq, umiar-tussagaannilu imermik pitarneqarsinnaanngitsaq pissar-siarineqarsinnaa-voq. Uanga nuliarlalu Kalaallit Nunaanni qaannamik feriaratta nassarparput.

Atuakkiortoq ataaseq – atuakkiortut arlalissuit

Maannali isumaga naapertorlugu pissanganartoq agger-poq.

Tassami sunngiffimminni atuakkiortorpassuaqarpoq, soorlu uanga imminut assersuutigalunga, nuannersunik nutaarsiassa-voq. Tassami atuakkiortut imminnut at-tuumassuteqanngitsut amer-lasoorpassuit namminneq atuakkiaminnik saqqummersitsisartut annikitsuinnarmik sulinerulaar-nikkut ilannguffiginissat periarfissaqaler-mat – isumassarsiullaqqissuseq qarasaasiamullu kallerup inneranik atuneq kisimik atortariaqarput..

Uanga nammineerlunga oqaluttuannguaq e-bogikkut saqqummersinnikuuvaa, taannalu Amazon-imiit pi-siarineqarsinnaa-voq kiisalu e-bogslæserikkut atu-arneqarsinnaalluni. Atuakkiamik roman-imik siullermik atuakkiornissara suliaaraa, pilersaarutigaaralu periarfis-saq pineqartoq atorlugu saqqummersikkumaarlugu. Ilinniartitsisut allat atuartullu taamatut ilionnissaannut sunamitaavaana akornutaasoq?

Eqqarsarpunga kinamitaavaana siulliulluni kalaallisut e-bogimik allanniartoq?

Ilinniartitsisup kalaallisut atuartitsinermini oqaluttuat katersorsinnaavai kiisalu programminnguaq akeqanngit-soq iluaqutiginnaallugu, aammalu Word-mi allagaatitik minutsit tallimat ingerlanerini-naani e-bogimut nuussin-naallugit. Uvanga taamaaliornikuuvunga, aamma ilissi taamaaliorsinnaa-vusi.

Atuartut titartagaat scannerneqarsinnaapput e-bogillu saqqaanut atuakkalluunniit iluani assiliarta-liussinnaallu-git.

Illoqarfissi nunaqarfissiluunniit pillugu oqaluttuannguamik allagaqarusuppisi?

Taamaaliorsinnaavusi assitoqqallu tamanut iluaqutaasus-sat ilanngussinnaallugit.

E-bog taamaattoq tassaasinnaa-voq faginik aalajanger-simasunik imaluunniit fagit akimorlugit atuar-titsiner-mi suliaq inerneranik saqqummiusaaq.

E-bogi tuniniarneqassappat, taava atuartut niuvernermi periutsinik atuinissamik ilinniartariaqassap-put tassa sapinngisamik inuit amerlanerpaat pissarsiariniarlugit. Taamaaliornikkut e-bog allarluin-narmik toqqammaveqar-luni atorneqarnissaa periarfissaqarpoq.

E-bogip saqqassaamik sanasoqarsinnaa-voq, aammalu ussasaarutinnguamik videolior-toqarsinnaa-voq, tassani atuartut atuakkamit atuartillugit taavalu video nette-mut uploaderlugu.

Soorlu siusinnerusukkat Facebookip inuttut perorsaan-ermullu qanoq atorneqarsinnaanera pillugu allagaqaati-gereersimagiga, isumaqarpunga e-bogimik atuartutut tassaasut fagitigut atuinissamik qaffassaaniartut, ilinniartitsisuni atuartunilu isumassarsiullaqqissuusut tapersersu-isuusut, taamaat-tumillu misilinneqartariaqarluni – nuan-naarutigineqarlunilu.

Aajukualu kaammattuutiginiakkakka marluk:

Siullermik isumaqarpunga atuakkanik saqqummersitsi-sarfitta fagini tamani ilinniutit atukkavut e-bogitut oqaatsit assigiinngitsut atorlugit saqqummersittariaqaraat. Aap-passaanik siulliulluta sulii-niummik aallartitsisariaqarpu-gut, tassanilu atuarfiup Angajullerni atuartunut tamanut atuartitsiner-mi atortut allakkat tamaasa e-bogslæserimut ivertittariaqarai, imaluunniit minnerpaamik 10. klasse aal-laavigalugu.

Qaa aallartinniarta fagillu arlaqartut iluini periarfissat assigiinngitsut oqaatsit assigiinngitsut atorlu-git misiler-arlugit. Oqaatigerusuppara siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu aningaasanik sipaaruteqarsinnaagatta, pingaartumillu atuakkat ilinniutit nassiussuunneqarnerinut qanoq aningaa-sartuuteqartigisarnerput eqqarsaatigis-sagaanni.

Soorlu aallaqqaammud oqaatigigiga e-bogit qallunaatuut ikittuinnaat pigineqartut kiisalu kalaallisut sulii saqqum-

mertoqanngitsoq. Tamannali allanngorsinnaavoq, taman-nalu takorusuppara.

Atuartummi e-bogslæseri taamaattoq qanoq paarillu-arneqarsinnaanersoq ilikkartariaqarpaat - taman-nami namminneq mobiliminnik paarsinerisigut takuneqarsinnaavoq, tassami qarasaasialinnut tama-tigut paarsillaq-qissuunngimmata. Soorunalimi aamma ilinniartitsisut taakkua atuartitsinerminni qa-noq atorneqassanersut ilinniaqqaartariaqarpaat.

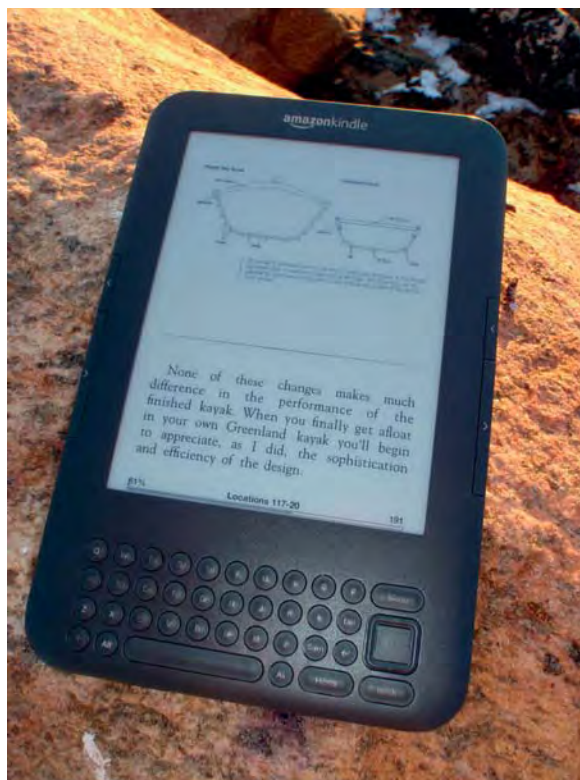
Kisiannili periarfissat pioreerput, isumagalu malillugu apeqqutaaginnalerpoq qaqugu e-bogslæserit Kalaallit Nunaanni atuartitsinermi atorneqalernissaat tusarumaarnerissi.

Ineriartornermi aallartereerpoq, tuluimmi fagitigut konsulentiata tuluit oqaasii atorlugit fagit tunngavigalugit ataatsimeersuarneq Attat-mut ikkutereersimagaa linksini tamani takuneqarsinnaa-voq.

E-bogslæsereqartuugaluarutta....

Kindle-mik imaluunniit e-bogslæserimik allamik peqarussi allagaq una e-bogimi imaluunniit PDF-inngorlugu pisin-naavarsi.

Attat-mut ilanngutissavarput.

Kurser til tillidsrepræsentanter

Imak lover, at der vil blive igangsat et tillidsrepræsentantkursus, så snart overenskomstforhandlingerne slutter. Det er netop forhandlingerne, der har skubbet arbejdet med tillidsrepræsentanter ud i kulden.

Sekretariatet bruger det meste af sin tid til overenskomstforhandling og den daglige rutine. Det var på det grundlag at et planlagt kursus for tillidsrepræsentanter måtte aflyses i 2010.

Det var Lise Svenningsen fra Kommuneqarfik Sermersooq, der foreslog, at der bliver igangsat to kurser for tillidsrepræsentanterne, der er meget alene i det daglige arbejde.

Kurserne skal være tilpasset de behov og opgaver, som tillidsrepræsentanterne møder ude på skolerne.

Sinniisunik pikkorissaaneq

Isumaqatigiinniarnert naammassippata sinniisunik pikkorissaaneq ingerlanneqassasoq, Imak-ip neriorsuutigaa. Isumaqatigiinniarnert, sinniisunik sullissineq kinguarsaraat, nassuerutigineqarpoq.

Allaffimmi sulisut nukii atorneqarput isumaqatigiinniarnernut ulluinnarnilu suliaasanut kinguartinneqarsinnaanngitsunut. Tamanna tunngavigalugu 2010-imi pikkorissaanissaq kinguartinneqarpoq.

Lise Svenningsen Kommuneqarfik Sermersooq, siunnersuuteqarpoq, sinniisunik pikkorissaanerit marluk ingerlanneqassasut, tassami sulisut sinniisui suliffinni annertuumik kiserliortarmata.

Atuarfinni piumasaqaatit suliaassallu tunngavigalugit sinniisutut kursuset ingerlanneqassapput.

Elna Egede

Alle lærerbøger og et helt bibliotek i tasken

Chris Paton, Qaannaaq

I disse spændende og dog lidt frustrerende dage, hvor Internetadgang ikke helt fungerer optimalt for grønlandsk elever og lærer, vil jeg kigge lidt længere ud i fremtiden med denne artikel. Jeg vil gerne fortælle om e-bøger, og om hvordan de nuværende muligheder kunne præge vores fremtidige pædagogiske indgangsvinkel.

Et elektronisk isbjerg er på vej

Begrebet e-bøger (elektroniske bøger) omfatter flere forskellige ting. For at gøre det så overskueligt som muligt, kan vi sige, at e-bøger er digitale filer, som kan læses på en e-bogslæser. Sådanne filer har I allerede mødt gentagne gange i form af PDFer (Portable Document Format) og WORD-dokumenter, som kan læses med det samme på en e-bogslæser eller efter en nem konvertering.

Men, disse kendte typer er bare toppen af det elektroniske isbjerg, da man allerede på de nuværende e-bogslæsere kan læse både ovennævnte filer og mange andre ting som f.eks. romaner og tekstbøger i e-bogsform, aviser og blade, som kan hentes fra nettet og også blogs og visse websider kan læses på en e-bogslæser. Det som gøre det spændende er, at med etablering af 3G Internetforbindelse kan man med nogle e-bogslæsere downloade bøger m.m. direkte til ens e-bog, uden at det koster mere end selve bogen, dvs. forbindelse er gratis. Nu har jeg hørte rygter om, at 3G Internettet kommer til Nuuk så det vil være meget interessant for mig og min e-bog i fremtiden, når jeg besøge Grønlands hovedby.

Spar 75% på bøgerne

Jeg vil gerne give et lille eksempel på det med 3G forbindelse og hvor nemt, det er at anvende - og hvordan det sparre mig penge.

På vej hjem fra Danmark elsker jeg at købe en bog eller to i boghandlen i Kastrup Lufthavn. Men selv om de har mange spændende bøger, koster de ofte en formue. Med min e-bog – en kindle fra Amazon – kan jeg surfe i deres online bogbutik gratis.

Men, jeg kan nu godt lide røre ved og holde en bog i hånden, så derfor går jeg ind i boghandlen. Når jeg har fundet en spændende bog til en mindre spændende pris, går jeg ud af butikken, tænder for e-bogen og indenfor et par minutter er jeg godt i gang med at læse det første kapitel - oven i købet har jeg ofte sparet mere end 75% af prisen.

Jeg burde tilføje, at bogen jeg købe er på engelsk, da der p.t. ikke findes grønlandsk bøger og meget få danske e-bøger, som er nemt tilgængelige på nettet.

Hvad har det så at gøre med undervisning?

Intet og alting.

Lige nu findes der et hav af e-bøger på engelsk som er gratis.

Alle de store værker af f.eks. Dickens og Shakespeare, ja, selv Saxo Grammaticus, findes som gratis e-bog. Disse bøger er ved at blive udgivet som e-bøger på tysk og fransk, også gratis.

Men det er ikke bare klassikere, som man kan downloade.

I løbet af min studietid som fjernstudent på Aalborg Universitet, fik jeg mange PDFer som jeg skulle læse. Når man ikke altid kan få blæk til printere, og man gerne vil spare på papir, er det en fordel at man kan læse disse artikler i en e-bogslæser og dermed spare på udskrifterne. Hvis I er i tvivl om hvor godt det er, når man også gerne vil lave notater til det man læser, kan jeg bare tilføje at de nuværende e-bogslæsere har et mini-tastatur med notatfunktion. Disse notater kan i øvrigt deles gennem den gratis 3G forbindelse, hvor den er tilgængelig.

Skeptisk?

Jeg kan fornemme at I endnu er lidt skeptiske, for alt det jeg her har nævnt kan jo gøres på en almindelig computer.

Ja, det har I ret i, men e-bogslæsere har noget særligt i deres design, som gøre dem nemmer at læse over lang perioder.

En e-bogslæses skærm er ikke belyst bagfra som en computer, det betyder man ikke blive træt i øjnene, når man læser. Til gengæld betyder det, at man ikke kan læse i mørket uden et lys tændt i nærheden. Denne teknologi gøre det muligt, at læse på samme måde, som man vil gøre med tekst på papir eller i en almindelig bog. Igen, igen kan jeg fornemme at nogen tænker, at måske betyder det her, at man lige så godt kan læse en bog, du ved, dem som er lavet af papir.

1000 bøger og en pakke smør

Ja, det kan man, og de som kender mig ved, at jeg har sindssygt mange bøger derhjemme, men det er en e-bogslæser jeg har i hånden nu. Jeg kan have op til 3 gigabyte digitale bøger på min e-bogslæser. Jeg er godt nok håbløs til matematik, men da en e-bog plejer at være under 1 megabyte kan vi anslå at der kan være et tusind e-bøger for hver gigabyte. Prøv en gang at besøge jeres lokale bibliotek og saml et tusind tilfældige bøger og bære dem op og ned af trapperne et par gange.

Min e-bogslæser vejer lidt under 250 gram. Det er lige som en pakke smør, men med et noget større indhold. Når du en gang prøver det med de tusind bøger på

biblioteket, kan du lige så godt kaster et par ordbøger oveni og nogle større bøger fyldt med billeder, da en e-bogslæser som kindle allerede er udstyret med gratis ordbøger, som kan bruges til at slå ord op i teksten, og billederne fra bogen kan vises, drejes og forstørres. Den eneste ulempe med billederne i en e-bog er, at de foreløbig kun er i sort og hvidt.

E-bogslæser i skolen

Okay, fint, men ud over de muligheder det giver for en lærer, som er på AD-kursus og lignede, hvordan kan det her hjælpe børnene i skolen?

En e-bogslæser, som f.eks. kindle, koster ca. 1.500,- dkr. Den kan indeholde alle former for bøger, inklusive bøger med tegninger og tabeller osv. Den vejer det samme som en pakke Lurpak, men den er flad som en almindelig bog, faktisk er den fladere. Den ligger godt i hånden og man kan hurtigt dreje den så ens klassekammerater kan se siderne. Har du sat et bogmærke ind i en bog, eller lavet notater, kan du hurtigt finde dem frem igen for at vise dem til andre f.eks. under et projektarbejde. Der findes to størrelse af kindle, den almindelig (se billedet) og den som er lidt mere egnet til avis læsning. Uanset hvilke Kindle eller e-bogslæser, man vælger, er det muligt at have de mange bøger som dækker alle skolens fag i en lille håndholdt enhed på størrelse med en lille roman i papirudgave. Filer, dvs. e-bøger, PDFer osv. kan overføres ved at bruge et USB-kabel via en computer, og som sagt findes der ordbøger installeret allerede. Jeg glemte også lige at fortælle at til de fleste e-bøger, som læses på en kindle, kan man vælge at engelsk tekster blive læst op enten af en mand eller en kvinde. Bogstavernes størrelse kan naturligvis ændres efter behov.

En kindle fungerer på en batteriopladning i flere uger ved almindelig brug. Læser man en bog i løbet af en måned, ca. en kapitel hver aften, behøver man ikke at oplade batteriet under vejs.

Er du heldig, og har 3G i nærheden og bruger alle mulighederne inklusiv gratis adgang til Wikipedia, skal du regne med at genoplade batteriet mindst en gang om ugen.

Man kan købe et beskyttende etui til e-bogslæseren, når den skal være i skoletasken og eventuelt en vandtæt udgave til når man er ude og sejle. Min kone og jeg har haft vores med på kajakferie i Grønland.

En forfatter – mange forfattere

Nu kommer det rigtig spændende, synes jeg.

Da der findes en masse fritids forfatter, som mig f.eks., er der gode nyheder: Det er nu muligt at være sammen med et hav af uafhængig forfatter som udgiver deres egen bøger uden at det koster mere end lidt energi – både kreativ energi og den strøm man bruger til computeren. Jeg har selv udgivet en lille kort historie i en e-bog, som kan købes fra Amazon og læses på en e-bogslæser.

Jeg arbejder på min første roman, og har en plan om at udgive den på den samme måde.

Hvad er det, der forhindrer at andre lærere og elever kan gøre det samme?

Hvem vil være den første til at skrive en e-bog på grønlandsk, tænker jeg?

En lærer kan samle historier fra sine grønlandsktimer og

- med hjælp fra et gratis lille program - konvertere deres WORD-dokumenter til en e-bog på 5 minutter. Det har jeg gjort, og det kan I gøre. Elevernes tegninger kan scannes ind og tilføjes som e-bogens forside eller som billeder inde i bogen. Vil I skrive en lille historie om jeres by eller bygde?

Det kan I gøre og tilføje gamle billeder til gavn for alle. Sådan et e-bog-projekt kunne være produktet af et forløb i et fag eller på tværs af flere fag.

Hvis e-bogen også skal sælges, skal eleverne lære at anvende businessstrategier for at nå så bredt et publikum som muligt. Således får man mulighed for at arbejde med e-bøger på et helt andet niveau.

Man kan lave forsiden til e-bogen, måske endda en lille reklamer video hvor eleverne læser op fra bogen og uploade videoen til nettet.

Lige som de tidligere artikler om, hvordan Facebook kan bruges både pædagogiske og personligt, mener jeg at en e-bogslæser kan højne fagligheden og støtte kreativiteten hos både læreren og eleverne, og derfor skal den prøves af - og nydes.

Her kommer så mine to opfordringer:

For det første vil jeg mene, at vores forlag burde begynde at udgive vores lærebøger i alle fag som e-bøger på flere sprog. For det andet burde vi starte et pilotprojekt, hvor en skole simpelthen giver en e-bogslæser med alle de skriftlige materialer på til alle elever på Angajulliit, eller i det mindste i 10. klasse.

Lad os komme i gang og prøve de forskellige muligheder af indenfor for flere fag og også på flere sprog. Jeg vil påstå, at på længere sigt vil vi faktisk kunne spare penge, især når man også tænker på hvad porto til forsendelse af lærebøger koster.

Som jeg skrev i starten, er der et begrænset antal e-bøger på dansk og slet ikke nogle på grønlandsk endnu. Men det kan sagtens ændre sig, og det vil jeg gerne opleve.

Eleverne skal sikkert lære, hvordan man passer på sådan en e-bogslæser – man kan se fra deres omgang med mobilene, at de ikke altid er gode til at passe på elektronikken. Og så skal lærerne naturligvis sætte sig ind i, hvordan den kan anvendes i undervisningen.

Men mulighederne er der og det er, efter min mening, kun et spørgsmål om tid, før I hører om e-bogslæserens indtog i undervisningen i Grønland.

At udviklingen er i gang kan allerede nu ses på alle de links, som fagkonsulenten for engelsk har lagt ind på Attats engelskfagkonference.

Hvis bare vi havde en e-bogslæser...

Har I en kindle eller en anden e-bogslæser, må I meget gerne få denne artikel som e-bog eller PDF.

Vi lægger den ind på Attat.

Siden sidst

Lisbeth Frederiksen, IMAK

Siden sidste nummer af Ilinniartitsisoq har der været afholdt repræsentantskabsmøde. På www.imak.gl kan du se såvel den skriftlige beretning, formandens mundtlige beretning og referatet fra repræsentantskabsmødet. Ved at læse disse tre ting, kan du få et rigtig godt billede af hvad der ser sket i IMAK de sidste år, og hvad der prioriteres i den næste periode. Du kan f.eks. om overenskomstforhandlingerne, nye tiltag osv.

I sidste nummer af Ilinniartitsisoq var der en artikel om pensionsindbetalinger og under siden sidt står der endvidere noget om problemer omkring indbetalinger af pensionsbidrag og ATP. Desværre har det vist sig, at problemer omkring disse indbetalinger ikke er løst endnu alle steder. IMAK har igen været i kontakt med pågældende kommune, KANUKOKA og Selvstyret i den anledning. IMAK følger selvfølgelig op og forhører sig løbende hos Lærernes Pension, om problemerne er løst, men det er fortsat vigtigt, du selv holder øje med dine pensionsindbetalinger. Er du i tvivl om hvordan så se Ilinniartitsisoq fra maj 2011. Hvis du ikke har bladet mere, så kan du hente det på www.imak.gl.

Vedr. indbetaling af ATP, så kan IMAK ikke på samme måde kontrollere det, da ikke alle er omfattet af ordningen. Det er derfor vigtigt at den enkelte selv kontrollerer

og giver tillidsrepræsentanten besked, hvis der fortsat er problemer. Tillidsrepræsentanten vil efterfølgende kontakte såvel arbejdsgiver som IMAK.

Til sidst HUSK, hvis du har skiftet arbejdsplads, navn, adresse mv., så skal IMAK have besked på en ændringsblanket. Tillidsrepræsentanten kan hjælpe med at finde ændringsblanketten, men det er det enkelte medlems eget ansvar, at oplysninger kommer til IMAK. Hvis du har lån, er det endvidere meget vigtigt, at du får låneforeningen givet besked. IMAK ved ikke, hvem der har lån og giver ikke Låneforeningerne disse oplysninger, det skal du selv gøre, ellers risikerer du, at din lån bliver sagt op og forfalder til betaling straks.

Fornyelse af imak.gl

Det er tungt at arbejde som tillidsrepræsentant, når medlemmerne ikke er synderligt interesseret i fagligt arbejde. Det er på det grundlag, at tillidsrepræsentanterne fra Kommuneqarfik Sermersoq foreslår, at forny imak.gl.

"Hjemmesiden skal ajourføres jævnlige, alt efter hvad der kunne være interessant og siden gøres mere spændende og med øge interessen for at få indflydelse", står der i begrundelsen.

Lærerne kunne også tænke sig succeshistorier om, hvordan nogle initiativer lykkes.

"Der kan også lægges eksempler på forskellige undervisningsmetoder ud på hjemmesiden", sagde Lise Svenningsen.

Med et hjertesuk efterlyste hun også bedre oversættelser.

Repræsentantskabet kunne tilslutte sig en mere spændende imak.gl, men kunne ikke tilslutte sig en åbne konference, fordi organisationen ikke har ressourcer til det og at sikre de juridiske forhold.

Forhøjelse af kontingentet i august 2012

Repræsentantskabet besluttede at forhøje kontingentet med 12,50 kroner om måneden med virkning fra den 1. august 2012. Det drejer sig om, at alle fraktioner kommer til at betale 12,50 kroner mere fra dette tidspunkt. Fraktionerne fra 1-3 kommer til at betale 387,50 kroner til næste år. Året efter den 1. august 2013 vil kontingentet stige igen med 12,50 kroner om måneden for alle fraktioner. Repræsentantskabet vedtog forslaget fra bestyrelsen enstemmigt, mod at flere ønskede besøg fra Imak i de små steder.

Der blev foreslået besparelser, men formanden Sivso Dorph understregede, at hvis der skal spares vil indsatsområderne blive mindre.

Det fik Karen Karlsen fra Qaasuitsup Kommunea til at sige, at der vitterlig er brug for Imak.

"I den situation, hvor kommunerne sparer har vi ekstra hårdt brug for Imak og jeg støtter forhøjelsen", sagde hun, som resten af repræsentantskabet.

Det er første gang, at organisationen sætter kontingentet op i sin levetid.

Elna Egede

Ilinniartitsisumi normup kingulliup tulleraa sinniisut ataatsimiinerat. www.imak.gl –imi nalunaarutip allaganngorluni suliaanera siulittaasullu sinniisut ataatsimiinnerani oqaluinnarluni saqqummiinnera ataatsimiinnerullu eqikkarluni suliaanera takusinnaavatit. Taakku pingasut atuarukkit erseqqissumik paasissavat IMAK-i ukiuni kingullerni sunik suliaqartarsimasooq, siunissamilu suut pingarnerutillugit samminiarnera. Assersuutigalugit isumaqatigiinniarnerni suliaassat allanillu sunik suliniuteqassamaarnerit takuneqarsinnaapput.

Ilinniartitsisup normuani kingullermi pensionisiaqalernisamat akiliisarneq pillugu ilanngutassiaqarpoq, qulequtamilu Kingullermiit pisimasut-mi atuarneqarsinnaavortaaq pensionisiaqalernissamat ATP-mullu akiliiniartarneq ajornartorsiuteqartoq.

Ajoraluartumilli paasinarsivoq ajornartorsiut taanna sumiiffinni tamani sulilarsimanngitsooq. IMAK-ip aammaarluni kommunit pineqartut, KANUKOKA Namminersornermilu Oqartussat tamanna pillugu attaveqarfigeqqippai. Suliap taassuma ingerlanera IMAK-ip malinnaavigeqqissaarniarpaa Lærer Pensionilu tamassuma iluarsisimanageranik tusarniaavigillataarlugu, sulili pingaaruteqarpoq illit nammineq suliuinnaarissannut akiliuteqartarnerlunit misissortuarnissaa. Nalornigukku qanoq iliorlutit tamassuma misissornissaa Ilinniartitsisumi maaji 2011-meersoq

takusinnaavat. Aviisi pigiuinnaarsimagukku www.imak.gl -i qupperlugu takusinnaavat.

ATP-mut akiliutigineqartartut pillugit IMAK-i misissuisinnaangilaq taassuma ingerlanneqarneranut attuumasuteqannginnami. Taamaammat inuit ataasiakkaarlutik nammineq misissuisarnissaat pingaaruteqarpoq ajornartorsiullu iluarsineqanngiinnarpat sinniisussinnut nalunaarutigissavat. Sinniisut taava sulisitsisut IMAK-ilu attaveqarfigissavai.

Naggataatigut EQQAAMASSAVAT suliffimmut allamut nuussimaguit, allamik ateqalersimaguit, allamik adresseqalersimaguit il.il. immersuiffissamat immersueriarlutit IMAK-imut nassutissagakku. Sinniisut immersugassap ujarnissaanut ikiorsinnaavaatit, inuilli nammineq ataasiakkaarlutik taassuma IMAK-imut apuunnissaa akissusaaffigaat. Aningaasanik atorniarsimaguit aammattaaq pingaaruteqarpoq atorniariit allanngortitsinernik nalunaarfigissallugu. IMAK-ip nalusarpaa kikkut aningaasanik atorniarsimanersut taamalu allannguutit Låneforeningi nalunaarfigissinnaannagu, tamanna illit nammineq suliasarivat, taamaaliunngikkuit atorniarnerni unitsinneqassaaq atukkatillu tamaasa ingerlaannaq utertinniarneqalersinnaapput.

Imak gl.-ip nutarterneqarnissaa

Sulisut sinniisuutut sulineq oqimaapoq, katuffeqarnermi suliaassat ilaasortanit soqutineqanngikkaangata. Taamatut tunngavilersuuteqarlutik, Kommuneqarfimmi Sermersuumi sulisut sinniisuisa siunnersuutigaaq Imak gl. nutarterneqassasoq.

“Internet-imi quppersagarput nutaanik immer-sorneqartariaqalerpoq, soqutiginarlutik, pis-sanganarnerusunillu, oqartussaaqataanissaq pilernarnerulersillugu”, tunngavilersuummi allasimavoq.

Ilinniartitsisut sulianik iluatsittunik tusagaqarusupput.

“Soorlu ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut inissinneqarsinnaapput”, Lise Svenningsen oqarpoq.

Nutsikkat pitsaannerusut aamma ujartorpai.

Quppersagassaq pissanganarnerusooq aallartitat taper-serpaat, oqallinnerli ammaannartoq taper-serneqanngilaq, tamatuma aqunnissaanut kattuffik akissaqanngimmat, minnerunngitsumik inatsisinik malitsisinissamat atugassanik.

Akiliut august-imi 2012-imi qaffassaaq

2012-imi augustip aallaqqaataani Imak-imut akiliut qaammammut 12,50 kronimik akitsussaaq. Frak-

tion-it tamarmik akiliutaat 12,50 kronimik qaffassaaq.

1-miit 3-imut akiliutillit qaammammut akiliutaat 387,50 kroninngussaaq.

2013-imi augustip aallaqqaataani ilaasortaanermut akiliut qaammammut 12,50 kronimik akitsooqissaaq, fraktion-inut tamanut atuuttumik.

Sinniisut ataatsimoorlutik akueraat siulersuisut siunnersuutat, atuarfeqarfinnut mikisunut akulikinerusumik tikeraartoqarnissaq arlalinnit kissaatigineqareemat.

Ataasiakkaat sipaaruteqarsinnaaneq apeqqutigaat, siulittaasulli erseqqissarpaa, taama pisoqassappat, kattuffiup suliai annikillissasut.

Taamatut nassuiaateqareersoq Karen Karlsen, Qaasuitsup Kommunia, oqarpoq, Imak pisariaqarlunnartoq.

“Kommunit sipaaruttulerfianni Imak pisariaqartil-lunnarparput, taamaattumik akitsuinnissaq pisariaqarpoq”, oqarpoq, taamaalimmallu sinniisut tamarmik qaffaaneq taper-serpaat.

Kattuffiup pilersinneqarnerani aatsaat akiliummik qaffaasoqarpoq.

Elna Egede

